

Verslag concept

Commissie Landelijk Gebied

Datum commissievergadering	:	8 juni 2026
Commissievoorzitter	:	Dhr. C. Vonk
Commissie-adviseur	:	Dhr. C. Borst
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / corne.borst@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	:	Dhr. C. Vonk
Commissie-adviseur	:	Dhr. C. Borst
Leden van de commissie	:	VVD Mw. G. Bakker, mw. L. Ouderkerken
		BBB Dhr. G. Vendrig, mw. D. Sijbenga
		GroenLinks Statenleden R. Bwefar, B. Balucu
		PvdA Mw. W. Terra, dhr. T. Veenboer
		D66 Dhr. S. Mülder, mw. K. Jansen, mw. N.S. Vroom
		JA21 Mw. C. Gordijn
		CDA Dhr. S. Dijk, dhr. D. Heijnen
		FvD Dhr. J. Dessing
		PvdD Mw. I. Haas, mw. M. van Aesch
		PVV Dhr. R. van Tiggelen, dhr. P. van Haasen
		SP Mw. H. Bouhlef-Lascaris, mw. R. Alberts-Oosterbaan
		CU Mw. Y. Buit, dhr. M. Klein
		50PLUS Mw. A. van der Helm-Chandansingh
		Volt Mw. J. Schneemann
		Fractie De –
		Weerd
Gedeputeerden	:	Mw. A. Gielen (GL), dhr. J. Beemsterboer (BBB)
Afwezig:	:	–
<i>(Met bericht van verhindering)</i>		
Notulist	:	mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

- 5 0 Technische briefing Voortgang NNN-strategie
- 1 Opening en mededelingen
- 2 Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, lijsten moties en toezeggingen
- 2.a Planningsoverzicht
- 3 Inspreekhalftuur
- 10 11 Rondvraag gedeputeerde Gielen (rondvraag inzake Kortenhoef-Oost van PvdA)
- 4 Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS- en PS-leden

- 5 A-agenda Algemeen
- 5.a Financiën: Jaarstukken 2025 (A-agenda alle commissies juni 2026)
- 5.b Rapport en bevindingen van de accountant (te betrekken bij Jaarstukken 2025)
- 15 6 A-agenda Landbouw, Visserij, dierenwelzijn, Faunabeheer, PPLG en Cultureel Erfgoed (gedeputeerde Beemsterboer)
- 6.a Cultureel erfgoed: Kadernota 2027, Ontwerpbegroting 2027 en voorlopige Jaarrekening 2025 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies
- 7 A-agenda Natuur, Landschap, Water en Bodem (gedeputeerde Gielen)
- 20 7.a Water: Rekenkamerrapport Water gewogen
- 8 B-agenda Algemeen
- 8.a Veegbrief afdoening moties (B-agenda alle commissies)
- 9 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer
- 10 B-agenda Natuur, landschap, Water en Bodem (gedeputeerde Gielen)
- 25 10.a Bodem: Afdoening motie M75-2024 over voormalige stortplaats Groenewoud
- 10.a.1 Schriftelijke insprekbijdrage(s) (te betrekken bij agendapunt 10.a)
- 11 Rondvraag gedeputeerde Gielen
- 12 Sluiting

30 **0 Technische briefing Voortgang NNN–strategie**
 1 Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 13.25 uur en heet de aanwezigen en belangstellenden van harte welkom bij de commissievergadering Landelijk Gebied van 8 juni 2026.

35

Mededelingen

- Er is een quorum vastgesteld.
- De spreektijd is vastgesteld op 3 uur.
- Deze vergadering wordt live uitgezonden.
- 40 • Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen.
- De voorzitter verzoekt de commissieleden in hun bijdrage rekening te houden met de hoeveelheid vragen. Technische vragen konden vooraf schriftelijk worden gesteld, zodat de discussie in de commissie zich kan toespitsen op de bestuurlijk–politieke aspecten.
- Voor het inspreekhelfuur hebben zich voorafgaand aan de vergadering vier insprekers aangemeld (agendapunt 3).
- 45 • Er zijn voorafgaand aan de vergadering drie rondvragen door de fracties van de SP, Partij van de Arbeid en D66 ingediend voor gedeputeerde Gielen (agendapunt 11).

Mededelingen Gedeputeerde Staten

- 50 Gedeputeerde **Beemsterboer** meldt dat de provincie werkt aan de legalisatie van elf PAS–melders op Texel. Eerder onderzoek van Witteveen + Bos bracht de ecologische mogelijkheden in beeld, maar bleef beperkt tot een bureaustudie. Volgens de gedeputeerde is nu een grondigere onderbouwing nodig, omdat in het gebied zelf relevante ontwikkelingen plaatsvinden. Hij noemt als voorbeeld de gegraven kerven op Texel, die stikstofeffecten helpen beperken. Ook wijst hij op de relatief lage
- 55 stikstofdruk op het eiland. In sommige gevallen ligt die nog boven de kritische depositiewaarde, maar de verwachting is dat heel Texel in 2044 onder die waarde uitkomt, ook zonder extra maatregelen. Daarom heeft de provincie ecooloog Reinoud Kleiberg gevraagd om te beoordelen of de onderbouwing kan worden afgemaakt. Volgens Gedeputeerde Beemsterboer ziet hij daarvoor perspectief en ligt er al een eerste aanzet. De provincie werkt die nu ambtelijk uit. Afronding wordt
- 60 verwacht in juli of augustus, met een voorbehoud. Hekkelman Advocaten ondersteunt daarbij. Volgens de gedeputeerde moet die extra zorgvuldigheid leiden tot een stevigere motivering en geeft de huidige stand van zaken reden voor vertrouwen.

65

De **voorzitter** constateert dat er geen mededelingen van Provinciale Staten zijn.

2 Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, lijsten moties en toezeggingen

- Mevrouw **Bouhlef–Lascaris** (SP) meldt dat haar rondvraag over Camping Vogelenzang vervalt. Gedeputeerde Rommel heeft toegezegd de beantwoording schriftelijk te sturen en mevrouw
- 70 Bouhlef–Lascaris verwacht dat zij dit ook met de commissie zal delen.

De heer **Veenboer** (PvdA) vraagt of zijn rondvraag over Kortenhoef–Oost na de inspreker op dit onderwerp kan worden behandeld. Zo kan de inspreker de bespreking direct volgen.

- 75 De **voorzitter** constateert dat de commissie daarmee instemt. Daarmee is de agenda van de commissievergadering van 8 juni 2026 aldus vastgesteld. Voorts zijn de verslagen van de

commissievergaderingen van 11 en 21 mei 2026 en de lijsten moties en openstaande toezeggingen van 8 juni 2026 ongewijzigd vastgesteld.

80 **2.a Planningsoverzicht**

De **voorzitter** constateert dat het planningsoverzicht ongewijzigd is vastgesteld.

85 **3 Inspreekhalftuur**

De heer **Van Haaster** spreekt namens verontruste bloembollenkwekers uit de binnenduinrand van Zuid-Kennemerland, vooral rond Vogelenzang. Hij zegt dat de provincie dit gebied als NNN-gebied wil aanwijzen. Volgens hem zijn agrariërs wel betrokken, maar voelen zij zich in het proces structureel overvleugeld door natuurorganisaties. Daardoor ervaren zij onvoldoende invloed op de conclusies en de plannen die nu ter inzage liggen.

De heer Van Haaster verzet zich tegen een beoogde bufferzone van 400 meter naast de nieuwe natuur. Volgens hem beperkt die zone de bollenteelt zwaar, omdat gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen op termijn verboden ordt. Hij stelt daarom voor om die zone binnen het natuurgebied aan te leggen en niet op landbouwgrond. Zo kan volgens hem eerst zichtbaar worden wat de feitelijke invloed van de bollenteelt op de natuur is.

Verder zegt De heer Van Haaster dat bollenkwekers werken aan vermindering van gewasbeschermingsmiddelen en verbetering van de waterkwaliteit, samen met het Hoogheemraadschap. Hij waarschuwt dat het weren van boezemwater uit de Vogelenzangse Polder tot verdroging leidt en de bollenteelt daar in gevaar brengt. Daarmee verbindt hij de natuurplannen direct aan de toekomst van agrarische bedrijven en families die al generaties in het gebied werken. Daarom vraagt hij Provinciale Staten om natuurbelangen en agrarische belangen in samenhang af te wegen.

105 *De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.*

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt welke inkomensschade de beoogde bufferzone van 400 meter voor de betrokken bollenkwekers veroorzaakt.

De heer **Van Haaster** zegt dat een exacte berekening nog ontbreekt. Wel verwacht hij verlies van 30 tot 35 hectare bollenteelt, mogelijk meer. Voor de familie Hulsebosch zou dat betekenen dat bollenteelt in Vogelenzang-Noord volledig wegvalt. Hij schat de opbrengstderving op 25.000 tot 30.000 euro per hectare per jaar.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt of De heer Van Haaster planschade bij de provincie wil indienen. De heer **Van Haaster** zal dit zeker doen. Echter, de financiële compensatie voor bollenkwekers is geen oplossing om het bedrijf te beëindigen. Daarmee benadrukt hij dat de sector wil doorgaan en niet wil vertrekken.

De heer **Dessing** (FvD) vraagt in hoeverre de vrijwilligheid in het gebied nog echt vrijwillig is. Ook vraagt hij wat Provinciale Staten concreet kunnen doen om de positie van de bollenkwekers te versterken.

De heer **Van Haaster** antwoordt dat bollenkwekers niet vrijwillig instemmen met beperkingen naast nieuw NNN-gebied. Volgens hem werkt de sector al jarenlang aan verduurzaming, maar vraagt de laatste stap meer tijd. Daarmee reageert hij direct op de vraag over vrijwilligheid. Verder zegt hij dat

125 bollenkwekers eerder juist buiten het NNN-gebied zijn gehouden en nu alsnog met nieuwe
beperkingen worden geconfronteerd. Daarom vraagt hij Provinciale Staten om de sector ruimte te
geven om te blijven telen en tegelijk verder te verduurzamen.

130 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) vraagt of de bollensector zich vooral in de
minderheid voelt in het gebiedsproces, of dat de sector ook inhoudelijk onvoldoende wordt
gehoord. Daarmee scherpt zij de proceskritiek van De heer Van Haaster aan.

De heer **Van Haaster** antwoordt dat bollenkwekers al jaren deelnemen aan bijeenkomsten over het
NNN-gebied. Volgens hem worden die bijeenkomsten sterk gedomineerd door natuurorganisaties.
Daardoor raakt het agrarische geluid volgens hem ondergesneeuwd en wegen de conclusies te veel
135 richting natuurbelangen. Daarmee bevestigt hij dat de sector zich niet alleen in de minderheid voelt,
maar zich ook onvoldoende gehoord vindt.

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) vat samen dat meerdere belangen in het gebied
botsen. Zij vraagt vervolgens welke concrete oplossing De heer Van Haaster voor zich ziet: meer
ruimte in het gebiedsproces, ruimere compensatie of een andere aanpak.

140 De heer **Van Haaster** antwoordt dat de bollensector vooral wil dat bestaande bollengrond buiten
nieuwe beperkingen blijft. Zijn belangrijkste punt is dat een bufferzone van 400 of 500 meter binnen
het natuurgebied moet liggen en niet op landbouwgrond. Tegelijk zegt hij dat de sector wil
doorgaan met verduurzaming. Daarmee kiest hij niet voor ruimere compensatie, maar voor minder
ingrijpende begrenzing en meer ruimte om te blijven telen.

145 Mevrouw **Bouhlef-Lascaris** (SP) vraagt hoeveel tijd de bollensector nog nodig heeft om de
verduurzaming af te ronden.

De heer **Van Haaster** antwoordt dat bollenkwekers al tientallen jaren stap voor stap verduurzamen.
Volgens hem is inmiddels ongeveer 90% van het middelengebruik van 45 jaar geleden afgebouwd.
De volgende 5% lijkt volgens hem binnen vijf jaar haalbaar. De laatste 5% is volgens hem veel
150 moeilijker. Daarmee laat hij zien dat verdere verduurzaming mogelijk is, maar meer tijd vraagt.

Mevrouw **Haas** (PvdD) vraagt wat de bollensector van de provincie nodig heeft om de laatste stap
in de verduurzaming sneller te zetten.

155 De heer **Van Haaster** antwoordt dat extra onderzoeksgeld kan helpen, maar benadrukt vooral dat de
sector meer tijd nodig heeft. Daarmee reageert hij direct op de vraag van Mevrouw Haas (PvdD) over
versnelling van de laatste verduurzamingsstap.

Mevrouw **Bakker** (VVD) vraagt welke concrete beperkingen bollenkwekers ondervinden als hun
percelen naast nieuw NNN-gebied komen te liggen.

160 De heer **Van Haaster** antwoordt dat bollenteelt volgens hem niet mogelijk blijft als gebruik van
gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen verdwijnt. Daarmee maakt hij de gevraagde beperking
concreet.

Mevrouw **Bakker** (VVD) vraagt aanvullend wat de provincie concreet heeft aangekondigd.

165 De heer **Van Haaster** antwoordt dat de provincie een beschermingszone van 400 meter naast het
natuurgebied wil aanleggen. Volgens hem komt die zone daardoor op bollengrond te liggen.

De **voorzitter** constateert dat de commissie geen verdere vragen heeft en dankt de heer Van Haaster
voor zijn inspraak.

De heer **Goudsblom** is vicevoorzitter van en spreekt in namens LTO Noord, afdeling HLS, en namens omliggende grondeigenaren en bollentelers uit Sint Maartenszee.

175 De heer Goudsblom zegt dat LTO Noord geen bezwaar heeft tegen uitbreiding van Camping Aan Noordzee, maar wel tegen de gekozen locatie. Volgens hem hangt die uitbreiding al ruim vijftien jaar boven het bollenconcentratiegebied als een blijvende bedreiging. Daarmee plaatst hij zijn bijdrage direct in het spanningsveld tussen recreatie en landbouw.

180 Volgens De heer Goudsblom zijn agrarische belangen in dit dossier structureel gepasseerd. Zijn centrale punt is dat de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling, de ARO, buiten spel is gezet. Daardoor ontbreekt volgens hem een onafhankelijke toets op een ingrijpende functiewijziging van beschermde bollengrond naar intensieve verblijfsrecreatie.

185 De heer Goudsblom stelt dat dit dossier binnenskamers is afgehandeld en niet aan de ARO is voorgelegd. Ook zegt hij dat verzoeken om opheldering hierover in 2024 en 2025 zijn afgewezen. Daarmee verbindt hij zijn kritiek op de locatie direct aan kritiek op de gevolgde procedure.

190 Verder wijst De heer Goudsblom op de ligging naast Natura 2000-gebied Duinen Zijpe en Hazepolder. Volgens hem leidt uitbreiding met honderden kampeerplaatsen tot onaanvaardbare stikstofdepositie en verstoring van beschermde habitats. In dat verband zegt hij dat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord nog geen instemming heeft verleend, omdat een sluitende passende beoordeling ontbreekt.

195 Daarnaast stelt De heer Goudsblom dat omliggende agrariërs in hun bedrijfsvoering worden beperkt en dat twee bedrijven vrijwel ingesloten raken. Volgens hem probeert de gemeente Schagen het plan via een omgevingsvergunning door te zetten zonder vereiste instemming van de Omgevingsdienst en zonder onafhankelijk advies van de ARO. Daarom roept hij Provinciale Staten op hun controlerende rol te nemen en Gedeputeerde Staten te vragen het dossier alsnog eerst aan de ARO voor te leggen.

200

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt of De heer Goudsblom zijn zorgen ook aan de gemeente Schagen heeft voorgelegd en wat de reactie daarop was.

205 De heer **Goudsblom** antwoordt dat zijn bezwaren bij de gemeente Schagen bekend zijn, maar volgens hem niet zijn overgenomen.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt vervolgens hoe de gemeente Schagen verder kan gaan als de Omgevingsdienst geen akkoord geeft.

De heer **Goudsblom** zegt dat hij daarop geen antwoord kan geven, omdat de gemeente daar volgens hem nooit schriftelijk op heeft gereageerd.

210

De heer **Dessing** (FvD)) vraagt welke alternatieve locatie logischer zou zijn voor de uitbreiding van Camping Aan Noordzee, waarom de huidige locatie is gekozen en wat Provinciale Staten concreet kunnen doen behalve het onderwerp agenderen.

215 De heer **Goudsblom** antwoordt dat een locatie langs de Zeeweg, richting het strand, volgens hem logischer zou zijn. Ook noemt hij een gedraaide ligging als mogelijk alternatief. Daarmee reageert hij direct op de vraag naar een betere inpassing. Tegelijk zegt hij dat uitbreiding achter de bedrijven

langs voor hem onaanvaardbaar is, omdat omliggende agrarische bedrijven daardoor buitenspel raken.

220 De **voorzitter** constateert dat de commissie geen verdere vragen heeft en dankt de heer Goudsblom voor zijn inspraak.

225 De heer **Milatz** spreekt in namens v.o.f. De Dinkelhoeve. De heer Milatz zegt dat hij een maand na zijn vorige inspraak nog geen persoonlijke reactie van de provincie heeft ontvangen. Volgens hem past dat in een patroon van trage en onduidelijke communicatie. Wel zag hij dat de commissie tijdens de commissievergadering van 21 mei al wel een reactie kreeg.

230 Verder bekritiseert de heer Milatz het rapport van Bureau TAUW. Volgens hem is dat gebaseerd op Street View en satellietbeelden en niet op veldonderzoek. Het betreffende bureau heeft geen onderzoek op het land zelf gedaan. Daardoor acht hij de aannames over soortenrijkdom en kwel in zijn weiland onvoldoende betrouwbaar.

235 De heer Milatz zegt daarnaast dat het rapport geen rekening houdt met de rijksmonumentale status van het weiland bij buitenplaats Ipenrode. Volgens hem is onvoldoende onderbouwd hoe vernatting zich verhoudt tot die erfgoedstatus.

240 Ook plaatst De heer Milatz vraagtekens bij de vrijwilligheid van het proces nu zijn perceel in een buitenfocusgebied ligt. Hij zegt dat termen als planologische opname en feitelijke realisatie voor hem te vaag blijven. Daardoor is volgens hem onduidelijk wat vrijwilligheid in de praktijk betekent en of onteigening echt van tafel is.

245 Verder zegt De heer Milatz dat eerder toegezegde duidelijkheid en een bezoek van een procescoördinator nog steeds uitblijven. Volgens hem duurt deze onzekerheid al zes jaar. Daarmee versterkt hij zijn punt dat de provincie afspraken niet tijdig nakomt.

250 Tot slot waarschuwt De heer Milatz dat vernatting van het weiland gevolgen kan hebben voor omliggende woonwijken, waar al grondwaterproblemen bestaan. Volgens hem ontbreekt onderzoek naar die effecten. Daarmee verbindt hij de natuurplannen niet alleen aan zijn eigen perceel, maar ook aan mogelijke risico's voor de omgeving.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

255 De heer **Dessing** (FvD) zegt dat hij het verhaal van de heer Milatz schrijnend vindt. Hij zegt ook dat voor hem onduidelijk blijft wat precies wordt gezegd en waarom de gedeputeerde en ambtenaren geen helderheid geven. Verder vraagt hij wat Provinciale Staten kunnen doen om duidelijkheid te krijgen over de status van het proces en over wat er voor de heer Milatz wordt gedaan.

260 De heer **Milatz** antwoordt dat hij met zijn perceel buiten het NNN wil blijven. Ook vraagt hij opnieuw om duidelijkheid. Volgens hem was dat de vorige keer ook al zijn vraag. Hij zegt dat de gedeputeerde daar nog steeds niet op reageert.

De **voorzitter** constateert dat de commissie geen verdere vragen heeft en dankt de heer Milatz voor zijn inspraak.

265

Mevrouw **Wind** is wethouder van de gemeente Wijdmeren en spreekt in namens het college van Burgemeester en Wethouders van deze gemeente.

270

Mevrouw Wind zegt dat de gemeente Wijdmeren het belang van natuurontwikkeling in de Oostelijke Vechtplassen onderschrijft. Tegelijk noemt zij dit dossier ingrijpend voor de gemeente. Daarom volgt de gemeente de uitwerking van het proces nauwgezet. Zij waardeert dat de provincie inloopbijeenkomsten heeft georganiseerd voor inwoners en grondeigenaren. Ook vindt zij het goed dat de provincie op 9 juni 2026 een toelichting geeft aan de gemeenteraad. Volgens haar past dat bij het open gesprek dat nodig is.

275

Mevrouw Wind zegt ook dat het om een langlopend proces gaat, dat eerder is stilgevallen en later opnieuw is begonnen. Zij noemt daarbij het wegvallen van middelen in Den Haag en personeelsswisselingen. Volgens haar maakt dat het onderwerp voor veel mensen lastig, ook omdat het om een ingewikkeld dossier gaat. Zij zegt dat natuurverbetering op steun kan rekenen, maar dat het tegelijk gaat over grond, bedrijven, gezinnen en families die al generaties in het gebied wonen en werken. Daarom vraagt deze opgave volgens haar niet alleen om tempo, maar ook om zorgvuldigheid, duidelijkheid en respect voor de betrokken inwoners.

280

285

Mevrouw Wind zegt dat de gemeente na het bekend worden van het projectbesluit een aantal aandachtspunten aan de provincie heeft meegegeven. Zij noemt goede participatie, heldere communicatie, een realistische planning, goede compensatie en uiterste inspanning om met grondeigenaren tot overeenstemming te komen. Volgens haar moet onteigening zo veel mogelijk worden voorkomen.

290

Verder vraagt mevrouw Wind om duidelijkheid over Het Hol, Groenewoud en de overgangszones. Zij zegt dat Het Hol een apart proces is, maar dat het onderwerp wel leeft onder inwoners. Ook zegt zij dat Groenewoud formeel losstaat van dit project, maar voor inwoners wel samenhangt met dit dossier. Daarom vraagt zij om Groenewoud in ieder geval in denken en communicatie bij dit project te betrekken.

295

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt of inwoners en grondeigenaren vinden dat er voldoende mogelijkheden zijn geweest om mee te praten.

300

Mevrouw **Wind** zegt dat reacties van inwoners verschillen per positie. Volgens haar zijn veel inwoners positief over meer groen. Grondeigenaren steunen natuur ook, maar hebben vragen over hun bedrijf, dieren en het beheer van het landschap. Zij zegt dat vooral duidelijkheid ontbreekt over bufferzones. Die vraag is volgens haar vaker gesteld.

305

Over de inloopbijeenkomsten zegt zij dat die goed waren georganiseerd door de provincie en dat veel mensen tevreden weggingen. Volgens haar helpt goede communicatie, maar blijft duidelijkheid over bufferzones nodig.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt in hoeverre het huidige plan afwijkt van een ouder plan waarvoor volgens hem al grotendeels overeenstemming bestond.

310

Mevrouw **Wind** zegt dat de oude plannen van tafel zijn. Volgens haar zijn er in de loop van de tijd meerdere plannen geweest, die zijn gestart en later weer zijn gestopt. Zij zegt dat inwoners nu te maken hebben met het plan waar het college een besluit over heeft genomen.

De heer **Dessing** (FvD) zegt dat hij het bijzonder vindt dat mevrouw Wind als wethouder moet inspreken. Hij noemt het spanningsveld tussen de natuurdoelen en de belangen van inwoners. Hij vraagt hoe het college van Wijdmeren dat heeft afgewogen. Ook vraagt hij wat de positie van het college is als de belangen van inwoners zwaarder wegen.

315 Mevrouw **Wind** antwoordt dat zij inspreekt omdat de provincie een projectbesluit heeft genomen. Zij zegt dat de gemeente begrijpt dat de wet moet worden uitgevoerd. Volgens haar willen inwoners vooral duidelijkheid over het vervolg en over de gevolgen voor hun eigen situatie. Zij zegt ook dat de positie van inwoners verschilt, bijvoorbeeld tussen inwoners zonder grond en grondeigenaren.

320 Verder zegt zij dat de gemeente partner is van de provincie, maar als college ook dichterbij de inwoners staat. Daarom spreekt zij namens het college in.

De heer **Veenboer** (PvdA) zegt dat mevrouw Wind steun uitsprekt voor het proces, maar ook spanningen en zorgen van inwoners benoemt. Hij vraagt vervolgens of voor haar duidelijk is uitgelegd waarom Het Hol en Groenewoud buiten het projectbesluit zijn gehouden, of dat daar nog veel vragen over zijn.

325

Mevrouw **Wind** antwoordt dat voor inwoners drie onderwerpen samenkomen: Groenewoud, Het Hol en de bufferzones. Zij zegt dat Groenewoud formeel buiten dit projectbesluit valt en dat voor Het Hol een apart besluit wordt genomen. Ook de bufferzones worden formeel apart benaderd. Volgens Mevrouw Wind klopt die formele uitleg, maar roept die bij inwoners nog steeds vragen op. Zij zegt dat inwoners dit als één geheel zien. Daarom vraagt zij om in de communicatie niet te blijven verwijzen naar aparte trajecten.

330

335 De **voorzitter** constateert dat de commissie geen verdere vragen heeft en dankt mevrouw Wind voor haar inspraak.

Rondvraag inzake Kortenhoef-Oost, ingediend door de Partij van de Arbeid

340 De heer **Veenboer** (PvdA) noemt dat de commissie tijdens de technische briefing is meegenomen in de NNN-realisatie voor dit gebied. Hij zegt dat zijn fractie daarachter staat. Hij vraagt gedeputeerde Gielen (VVD) om meer uitleg over het participatieproces bij het voornemen tot het projectbesluit. Ook vraagt hij waarom Het Hol en Groenewoud volgens hem buiten dit projectbesluit zijn gehouden.

345 Gedeputeerde **Gielen** zegt dat één projectbesluit is gemaakt voor Ster van Loosdrecht, Weersloot en Kortenhoef-Oost. Volgens haar is dat gedaan omdat deze deelgebieden samen één gebiedsproces vormen. Daardoor kan ook de participatie gezamenlijk plaatsvinden. Zij zegt dat dit samenhangt met de NNN-begrenzing, de natuurambitiekaart en het gebiedsbrede inrichting- en beheerplan. Als dat later nodig blijkt, kan het projectbesluit volgens haar technisch alsnog worden opgeknipt. Verder zegt zij dat het projectbesluit in nauwe afstemming met het college van Wijdmeren is voorbereid. Zij noemt structureel ambtelijk overleg met Wijdmeren, uitbreiding van het overleg met Hilversum sinds januari 2026 en periodiek overleg met de verantwoordelijke wethouder. Ook zegt zij dat de gemeenteraad op verzoek van het college voor

350 de tweede keer wordt geïnformeerd. Daarmee beantwoordt zij de vraag over het participatieproces en de afstemming met de gemeente.

355

Over Groenewoud zegt gedeputeerde Gielen dat dit gebied niet buiten het projectbesluit valt. Groenewoud ligt volgens haar in Kortenhoef-Oost en valt daarom binnen dit projectbesluit. Zij
360 zegt dat daar ook een sanering is gepland en dat dit in de communicatie met inwoners wordt meegenomen. Over Het Hol zegt zij dat dit gebied eerder is gestart en daarom een andere planning heeft. Daarom is volgens haar gekozen voor een aparte projectbesluitprocedure voor Het Hol.

365 **4 Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS- en PS-leden**

De agendacommissie heeft dit punt aan alle commissie agenda's toegevoegd. Naast terugkoppeling door externe vertegenwoordigers vanuit PS (voor deze commissie betreft het RRK en IPO) geeft het punt ruimte aan GS leden om een korte terugkoppeling te geven over de activiteiten in bijvoorbeeld Europa, verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.

370

De **voorzitter** constateert dat er deze maand geen terugkoppeling is vanuit Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

5 A-agenda Algemeen

375 **5.a Financiën: Jaarstukken 2025 (A-agenda alle commissies juni 2026)**

Toelichting: In de jaarstukken leggen Gedeputeerde Staten verantwoording af over het gevoerde beleid en de provinciale baten en lasten in 2025. De onderwerpen uit de Jaarrekening die betrekking hebben op de commissie Landelijk Gebied worden besproken.

380 *Behandelveorstel: Aan de commissie wordt gevraagd de verantwoording en de kwaliteit van de behaalde resultaten opgenomen in de Jaarstukken 2025 te bespreken die betrekking hebben op de portefeuille van deze commissie. Besluitvorming vindt plaats in de PS-vergadering op 30 juni.*

en

385

5.b Rapport en bevindingen van de accountant (te betrekken bij Jaarstukken 2025)

*Publiek Belang Accountants is in de afrondende fase van de controle over de Jaarrekening 2025 en heeft hierover gerapporteerd in een concept Verslag van bevindingen. Het college geeft een bestuurlijke reactie op de bevindingen en aandachtspunten uit het accountantsverslag en stuurt de
390 bestuurlijke reactie ter informatie aan Provinciale Staten. Dit is geen apart agendapunt maar het rapport wordt betrokken bij de behandeling van de jaarstukken.*

Eerste termijn commissie

De heer **Van Tiggelen** (PVV) zegt dat de jaarstukken volgens hem te weinig inzicht geven in
395 doelen, uitgaven, resultaten en evaluatiecriteria. Hij mist een duidelijke lijn van huidige situatie naar gewenste situatie en aanpak. Volgens hem zijn er eerder middelen beschikbaar dan scherp geformuleerde doelen. Verder zegt hij dat hij het beeld van een natuur in crisis niet deelt. Hij noemt natuur en klimaat voortdurend in beweging. Ook zegt hij dat de provincie voor drinkwater afhankelijk is van het IJsselmeer en de Lek, terwijl de vraag volgens hem toeneemt door
400 bevolkingsgroei en datacenters. Daarnaast zegt hij dat ongerepte natuur in Noord-Holland niet bestaat en dat beleid volgens hem te veel uitgaat van maakbare natuur. Over ondernemers zegt hij dat het beleid volgens hem geen perspectief biedt, vooral niet aan boeren. Hij verwijst daarbij naar stikstofbeleid en klimaatbeleid. Tot slot zegt hij dat beleid volgens hem te ver van de praktijk af staat.

405

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat de VVD zich bij de jaarstukken vooral richt op de sterk stijgende faunaschade door ganzen. Zij noemt een bedrag van ongeveer 40 miljoen euro per jaar en zegt dat dit volgens haar een structureel probleem is. Volgens mevrouw Ouderkerken worden boeren, ondernemers en inwoners hierdoor geraakt. Zij zegt dat faunabeleid volgens de VVD niet alleen over schade vergoeden moet gaan, maar vooral over schade voorkomen. Daarom steunt de VVD het Faunabeheerplan Ganzen 2025–2031. Tegelijk vraagt zij welk effect dat plan concreet moet hebben. Zij vraagt met hoeveel de ganzenpopulatie volgens Gedeputeerde Staten moet afnemen, wanneer boeren minder schade gaan merken en welk bedrag aan faunaschade over drie jaar nog acceptabel is.

415

Statenlid **Bwefar** (GroenLinks) zegt dat het programma in februari is gestart en vorig jaar al uitgebreid is besproken. Volgens haar gaat het om een langetermijnproject. Daarom vraagt zij waarom dezelfde vraag nu opnieuw wordt gesteld.

420

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) antwoordt daarop kort dat dat antwoord '40 miljoen euro' luidt.

425

De heer **Mülder** (D66) zegt dat hij de zorgen over faunaschade deelt. Tegelijk wijst hij erop dat het plan net is gestart en dat in technische sessies is besproken dat het effect vertraagd kan optreden. Daarom vraagt hij waarom de VVD niet ook heeft gekeken naar maatregelen die de kosten eerder kunnen verlagen.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat zij die vraag later in haar betoog wil beantwoorden.

430

Mevrouw **Schneemann** (Volt) zegt dat zij dezelfde vraag heeft als de heer Mülder (D66). Zij noemt het antwoord van mevrouw Ouderkerken (VVD) met alleen het bedrag van 40 miljoen euro te beperkt. Daarom vraagt zij om een inhoudelijker toelichting.

435

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat zij begrijpt dat het effect van het beleid pas op langere termijn zichtbaar kan worden. Toch wil zij nu van gedeputeerde Beemsterboer weten wat de stand van zaken is van de ganzenschade en het afschot. Ook vraagt zij opnieuw welk bedrag aan faunaschade over drie jaar nog acceptabel is en wanneer kan worden vastgesteld dat het beleid werkt.

440

Verder zegt zij dat de VVD kritisch wil kijken naar het huidige schadevergoedingssysteem. Volgens haar is een systeem waarin hoge schadebedragen worden uitgekeerd zonder duidelijke afname van de schade op termijn niet houdbaar. Daarom vraagt zij Gedeputeerde Staten om het systeem te evalueren en te onderzoeken of preventie, actief beheer en aantoonbare schadebeperking sterker kunnen worden beloond dan vergoeding achteraf.

445

Statenlid **Bwefar** (GroenLinks) vraagt of de VVD ook wil kijken naar de basis van het probleem, namelijk de inrichting van de velden die volgens haar aantrekkelijk is voor ganzen.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) antwoordt dat zij dat ziet als schadebeperking.

450

Statenlid **Bwefar** (GroenLinks) vraagt of dat een bevestigend antwoord is.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) noemt als voorbeelden het stimuleren van lokale jagerscollectieven, agrarische collectieven en een bonus op schadepreventie.

455 Statenlid **Bwefar** (GroenLinks) vraagt of volgens de VVD niet juist de basisoorzaak aangepakt moet worden.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat schadepreventie gaat over het voorkomen van schade. Volgens haar kan dat ook gaan over gewassen, maar ook over het stimuleren van
460 jagerscollectieven.

Mevrouw **Schneemann** (Vlt) zegt dat zij positief verrast is dat de VVD bereid lijkt om stappen te zetten. Zij wijst op de urgentie en zegt dat in technische briefings al veel maatregelen zijn besproken. Daarom vraagt zij welke maatregelen volgens de VVD direct kunnen worden ingezet.
465

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat de VVD wil kijken naar manieren om uitgaven te beperken. Zij noemt opnieuw lokale jagerscollectieven, agrarische collectieven en een bonus op schadepreventie als mogelijke maatregelen.

470 De heer **Veenboer** (PvdA) vraagt of dit een motie in wording is.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) antwoordt dat dat mogelijk zo is. Zij zegt dat zij in ieder geval wil weten wat er nog meer mogelijk is om het schadevergoedingssysteem te evalueren en andere opties te bekijken.
475

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zegt dat zij de lijn van de VVD niet helder vindt. Zij noemt de discussie over schadevergoeding, schadepreventie en populatiebeperking door elkaar lopen. Volgens haar moet de ganzenpopulatie op langere termijn omlaag. Zij vraagt daarom welke basismaatregelen de VVD daarvoor wil nemen.
480

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) antwoordt dat voor haar vooral de financiële schade omlaag moet. Zij zegt dat als daarvoor een kleinere populatie nodig is, dat dan zo is.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zegt dat volgens haar duidelijk is dat de ganzenpopulatie te groot is. Zij vraagt opnieuw waar de VVD concreet op wil inzetten, behalve afschot.
485

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) antwoordt dat zij wel degelijk inzet op afschot. Zij zegt dat haar grootste bezwaar de stijgende financiële schade is. Volgens haar moet daarom worden nagedacht over een ander systeem dan onbeperkt vergoeden.
490

Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) zegt dat actief beheer iets anders is dan het aanpassen van het schadevergoedingssysteem. Zij vraagt daarom waar mevrouw Ouderkerken (VVD) precies naar wil kijken.
495

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) antwoordt dat zij voorbeelden noemt van actief beheer, zoals jagerscollectieven, agrarische collectieven en een bonus op schadepreventie. Zij zegt dat dit verder moet worden onderzocht.

500 Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) zegt dat dit volgens haar juist beheermaatregelen zijn. Zij zegt dat zij nog geen voorbeelden hoort van aanpassing van het vergoedingssysteem.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat zij in de technische briefing heeft gehoord dat schadebeperking ook een vorm van preventie kan zijn.

505

Mevrouw Ouderkerken vervolgt haar betoog met de stelling dat Noord-Holland niet moet accepteren dat de faunaschade blijft oplopen. Zij zegt dat de samenleving jaarlijks tientallen miljoenen euro's betaalt. Daarom verwacht de VVD van Gedeputeerde Staten niet alleen beheerplannen, maar ook aantoonbare resultaten. Volgens haar is de maatstaf van succes dat boeren volgend jaar minder schade hebben dan dit jaar.

510

De heer **Vendrig** (BBB) dankt de opstellers van de jaarstukken en zegt dat BBB de cijfers over het algemeen solide vindt.

515 Voor deze commissie beperkt de BBB zich in hun bijdrage tot programma 5. De heer Vendrig vraagt welk effect aangroei van veen en herstel van veenmos heeft op de kritische depositiewaarde en op de stikstofgevoeligheid van natuur. Ook vraagt hij wat de gevolgen zijn als extra rijksfinanciering voor natuurbeheer uitblijft. Daarbij noemt hij mogelijke gevolgen voor natuur, vergunningverlening en de prioritering van beheermaatregelen door Gedeputeerde Staten.

520

Verder vraagt de heer Vendrig (BBB) naar de uitkomst van gesprekken met natuurbeheerders en agrarische collectieven over de uitvoering van beheer. Hij wil weten welke afspraken zijn gemaakt over subsidies en vergoedingen en welke resultaten wel en niet zijn bereikt. Daarbij verwijst hij naar aanbeveling 5 uit het verslag van bevindingen, waarin staat dat de jaarstukken beperkt inzicht geven in de doeltreffendheid van subsidieregelingen. Daarom vraagt hij of Gedeputeerde Staten Provinciale Staten hierover uitgebreider kunnen informeren.

525

Tot slot maakt hij een tekstuele opmerking over pagina 76. Daar staat volgens hem dat in 2025 een generieke stikstofreductie van 30% is gerealiseerd. Hij stelt voor om dat jaartal te veranderen in 2035.

530

Mevrouw **Gordijn** (JA21) zegt dat in de jaarstukken veel geld beschikbaar is voor het landelijk gebied, maar dat de uitvoering volgens haar achterblijft. Zij verwijst naar terugkerende onderbesteding en naar een stijgende schuldpositie van de provincie. Daarom vraagt zij waarom wordt geleend voor plannen die niet of maar deels worden uitgevoerd. Ook zegt zij dat in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied en de Korte Termijnagenda veel maatregelen en budget staan, terwijl voor haar onduidelijk blijft welke resultaten zijn bereikt voor boeren, ondernemers en inwoners.

535

540

Mevrouw Gordijn vraagt daarna aandacht voor de PAS-melders. Zij zegt dat deze ondernemers al jaren op duidelijkheid wachten. Ook zegt zij dat stikstof in de stukken opnieuw wordt genoemd als belemmering voor vergunningverlening en ontwikkeling. Daarom vraagt zij hoeveel PAS-melders in 2025 daadwerkelijk zijn geholpen. Verder vraagt zij aandacht voor het provinciaal grondbeleid. Volgens haar is de provincie als grondeigenaar en verpachter medeverantwoordelijk

545

voor het toekomstperspectief van boeren. Zij wil voorkomen dat via grond- en pachtbeleid meer beperkingen ontstaan zonder voldoende zicht op de economische gevolgen voor agrarische ondernemers.

550 Ook noemt mevrouw Gordijn de faunaschade door onder meer ganzen. Zij zegt dat boeren daarvoor moeten worden vergoed, maar dat schade vooral moet worden voorkomen. Daarom vraagt zij welke concrete resultaten het nieuwe ganzenbeleid moet opleveren en wanneer boeren daarvan iets merken.

555 Tot slot gaat zij in op de Kaderrichtlijn Water. Zij zegt dat eerst duidelijk moet zijn wat aanvullende maatregelen en mogelijke beperkingen op gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest betekenen voor boeren en voedselproductie. Volgens haar moet beleid voor het landelijk gebied zichtbaar resultaat opleveren voor boeren, ondernemers en inwoners.

560 Daarbij stelt mevrouw Gordijn vier concrete vragen aan Gedeputeerde Staten. Zij vraagt hoeveel PAS-melders in 2025 zijn gerealiseerd, hoeveel nog wachten en wat de planning voor 2026 is. Ook vraagt zij of op provinciale gronden extra gebruiksbeperkingen zijn toegevoegd en wat die betekenen voor de bedrijfsvoering van boeren. Verder vraagt zij welk reductiedoel Gedeputeerde Staten hanteren voor ganzenoverlast en faunaschade in 2026 en 2027. Tot slot vraagt zij of
565 Gedeputeerde Staten bereid zijn om eerst een economische impactanalyse voor de landbouw uit te voeren voordat nieuwe beperkingen op gewasbeschermingsmiddelen of kunstmest worden overwogen.

De heer **Mülder** (D66) zal zich in zijn bijdrage beperken tot de Bossenstrategie. Volgens hem is
570 daar in de kadernota wel iets over opgenomen, maar ontbreekt nog steeds een duidelijke strategie. Hij zegt dat de provincie de Bossenstrategie in 2020 heeft vastgesteld als aanvulling op het Natuurnetwerk Nederland. Volgens hem is dat nodig, omdat Noord-Holland relatief weinig bos heeft. Hij noemt daarbij klimaatadaptatie, het tegengaan van hittestress, recreatie en CO₂-opslag als belangrijke redenen om meer bos aan te leggen. Ook zegt hij dat eerder is aangegeven
575 dat het om nieuw bos moet gaan en niet om compensatiebos. Daarnaast zegt hij dat recreatiekoppelkansen apart gefinancierd moeten worden. Daarom vraagt hij het college om meer duidelijkheid over de uitvoering van de Bossenstrategie en over de vraag wat de provincie daar concreet mee wil bereiken.

580 Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt waarom D66 boskap in de Schoorlse Duinen steunt, terwijl volgens haar in Noord-Holland nauwelijks ruimte is voor nieuwe aanplant.

De heer **Mülder** (D66) zegt dat de boskap in de Schoorlse Duinen volgens hem al is uitgevoerd. Hij zegt ook dat daarvoor compensatiebos moet komen en dat hij het onlogisch vindt als dat ver
585 van de kaplocatie ligt. Verder zegt hij dat de kap volgens hem is uitgevoerd om de natuurwaarde van het Natura 2000-gebied te vergroten. Tegelijk zegt hij dat nieuw bos in de omgeving belangrijk blijft. Volgens hem kan de Bossenstrategie andere doelen dienen, zoals recreatie, agroforestry en andere functies. Daarom ziet hij de boskap in de Schoorlse Duinen en de Bossenstrategie als twee aparte onderwerpen.

590 Mevrouw **Gordijn** (JA21) zegt dat verdere boskap in de Schoorlse Duinen nog op de planning staat. Zij zegt ook dat Gedeputeerde Staten meermaals hebben gezegd dat er nu geen ruimte is

voor extra bosaanplant. Daarom vraagt zij of D66 bereid is om nieuwe boskap uit te stellen totdat er nieuwe locaties voor aanplant zijn.

595

De heer **Mülder** (D66) antwoordt dat hij wel ruimte ziet voor nieuwe bossen. Ook zegt hij dat hij organisaties heeft gesproken die die ruimte ook zien. Hij wil daar in zijn bijdrage verder op ingaan.

600

De heer **Dessing** (FvD) zegt dat zijn interruptie aansluit op die van mevrouw Gordijn (JA21). Hij vraagt hoe kostenefficiënt het is om bos te kappen en dat elders tegen hoge kosten te compenseren. Volgens hem kan dat anders en goedkoper. Daarom vraagt hij of D66 dat met Forum voor Democratie eens is.

605

De heer **Mülder** (D66) antwoordt dat hij het niet eens is met Forum voor Democratie. Hij zegt dat de inrichting van Noord-Holland op sommige punten achteraf niet logisch is geweest. Volgens hem is het aan Provinciale Staten om daar opnieuw naar te kijken en zo nodig een betere ruimtelijke indeling te maken. Hij zegt ook dat dat niet altijd kostenefficiënt is, maar volgens hem wel nodig kan zijn. Daarbij zegt hij dat Forum voor Democratie volgens hem problemen

610

ontkent.

De heer **Dessing** (FvD) vraagt of hij de heer Mülder goed begrijpt. Volgens hem zegt D66 daarmee dat de bossen in de Schoorlse Duinen op de verkeerde plek liggen. Hij vraagt of dat inderdaad het standpunt van D66 is.

615

De heer **Mülder** (D66) antwoordt dat het volgens hem gaat om de natuurwaarden van de Schoorlse bossen. Hij zegt dat niet zomaar tot boskap wordt besloten. Volgens hem gaat het om bossen met weinig natuurwaarde voor dat gebied. Daarom vindt hij kap in dat geval verdedigbaar. Ook zegt hij dat de aanplant op die plek achteraf geen goede keuze was.

620

De heer Mülder vervolgt zijn bijdrage met de opmerking dat er blijkbaar wel beleid is voor de Bossenstrategie, omdat daarover wordt gerapporteerd. Tegelijk zegt hij dat hij dat beleid nauwelijks kan terugvinden. Hij verwijst naar de Korte Termijnagenda, maar vindt onduidelijk wat de provincie precies met de Bossenstrategie wil doen, naast de aanleg van 103 hectare bos. Ook

625

vraagt hij wat de provincie met dat bos wil bereiken. Volgens de heer Mülder is daarvoor een duidelijke ruimtelijke claim nodig. Daarnaast zegt hij dat extra aandacht nodig is voor gebieden in Noord-Holland waar bos schaars is. Hij noemt daarbij vooral het noorden van de provincie. Tot slot vraagt hij de gedeputeerde om opnieuw toe te lichten wat de provincie concreet met de Bossenstrategie gaat doen.

630

Statenlid **Bwefar** (GroenLinks) vraagt aandacht voor de wildopvang. Zij zegt dat Provinciale Staten in november 2024 een motie van Partij voor de Dieren en GroenLinks hebben aangenomen voor een eenmalige bijdrage van 400.000 euro. Volgens haar bleef daarna lang onduidelijk hoe die motie zou worden uitgevoerd. In november 2025 is gezegd dat zou worden bekeken of dit uit het

635

rekeningresultaat van programma Natuur en Landelijk Gebied kon komen. Daarna stond in de voordracht bij de jaarstukken dat bij de tweede begrotingswijziging een integrale afweging zou volgen. Volgens statenlid Bwefar zou uitvoering daarmee opschuiven naar november 2026. Zij zegt dat Provinciale Staten op 4 juni vervolgens een brief van Gedeputeerde Staten ontvingen. Daarin staat volgens haar dat Gedeputeerde Staten vooruitlopend op het formele besluit toch

640 starten met de uitvoering van de motie. Statenlid Bwefar zegt dat GroenLinks daar blij mee is en uitkijkt naar de overmaking van het geld.

Mevrouw **Haas** (PvdD) sluit zich aan bij de bijdrage van statenlid Bwefar (GroenLinks) over de wildopvang. Zij zegt dat de eenmalige bijdrage van 400.000 euro nu eindelijk lijkt te zijn
645 geregeld. Ook zegt zij blij te zijn met de brief aan Provinciale Staten en uit te kijken naar de uitvoering. Volgens haar helpt die bijdrage om dieren weer gezond terug te brengen in het wild.

Verder zegt mevrouw Haas dat de Partij voor de Dieren blij is met de aanpak Groen kapitaal. Volgens haar laat dit team zien dat inzet op groen concrete resultaten oplevert. Daarom vraagt zij
650 of dit team ook een rol kan spelen bij de uitvoering van de Bossenstrategie of bij de groenblauwe dooradering.

Over de Bossenstrategie zegt mevrouw Haas dat de Partij voor de Dieren een vergelijkbare lijn kiest als D66. Zij zegt dat de uitvoering niet alleen over boscompensatie moet gaan, maar om
655 een zelfstandig programma voor nieuw bos. Volgens haar worden de doelen anders niet gehaald. Daarom vraagt zij om meer inzet op nieuw bos, voedselbossen en groenblauwe dooradering.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt hoe de Partij voor de Dieren aankijkt tegen boskap in de Schoorlse Duinen, terwijl volgens haar in Noord-Holland weinig ruimte is voor nieuwe aanplant.
660

Mevrouw **Haas** (PvdD) antwoordt dat het in haar bijdrage gaat over nieuw bos en niet over compensatiebos.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt vervolgens hoe de Partij voor de Dieren kijkt naar plannen voor boskap zolang er nog geen zicht is op nieuw bos.
665

Mevrouw **Haas** (PvdD) antwoordt dat haar bijdrage over de Bossenstrategie gaat en niet over boscompensatie of kapplannen elders.

670 Mevrouw Haas vraagt Gedeputeerde Staten in het vervolg van haar betoog wanneer voor de Bossenstrategie een apart programma beschikbaar komt. Zij zegt dat de strategie in het Programma Landelijk Gebied wel wordt genoemd, maar nog niet is uitgewerkt. Verder zegt zij dat extra geld voor natuur alleen effect heeft als ook de oorzaken van de biodiversiteitscrisis en natuurcrisis worden aangepakt. Daarom vraagt zij om maatregelen, actie en een verbod op PFAS-houdende
675 pesticiden, en om stimulering van biologische landbouw.

Tot slot vraagt mevrouw Haas om meer concrete informatie over de gebiedsgerichte uitwerking van natuurherstel en beheer voor de stikstofdoelen. Zij wil weten welke maatregelen en transitiefases zijn ingezet, welke resultaten worden beoogd en hoe die bijdragen aan natuurherstel.
680

De heer **Veenboer** (PvdA) zegt dat hij de jaarstukken 2025 concreter vindt dan die van 2024. Volgens hem is nu duidelijker te zien welke acties de provincie heeft uitgevoerd. Tegelijk zegt hij dat in de jaarstukken nog vaak zichtbaar is wat wordt gedaan, maar minder wat het effect daarvan is. Als voorbeeld noemt hij kringlooplandbouw. Hij zegt dat hij in de stukken niet kan terugvinden hoeveel
685 boeren daar nu extra aan meedoen.

Over de PAS-melders zegt hij dat hij daar later bij de veegbrief op terugkomt.

690 Tot slot vraagt hij naar de registratie van faunaschade. De PvdA had daar eerder technische vragen over gesteld. Volgens de heer Veenboer was het antwoord daarop voor zijn fractie onbevredigend. Daarom vraagt hij of faunaschade in de begroting alsnog apart zichtbaar wordt gemaakt, zoals eerder is toegezegd.

695 De heer **Dessing** (FvD) dankt Gedeputeerde Staten voor de jaarstukken, die hij op zichzelf redelijk helder vindt. Tegelijk zegt hij dat uit de stukken blijkt dat bij de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland veel nog niet is uitgevoerd. Hij wijst erop dat 121 hectare is gerealiseerd, terwijl nog ruim 4.000 hectare resteert. Volgens hem is de afstand tot het einddoel daardoor groot. Ook zegt hij dat de accountant opnieuw een duidelijke onderbesteding constateert. Daarom vraagt hij naar de oorzaken daarvan. Hij zegt dat structurele uitvoeringsproblemen, bijvoorbeeld in de
700 ambtelijke uitvoering, aanleiding kunnen zijn om realistischer te begroten.

Verder zegt de heer Dessing dat volgens hem onvoldoende zichtbaar is wat de bestede middelen concreet opleveren. Daarbij sluit hij aan bij eerdere bijdragen van JA21, de PVV en de PvdA over het meten van resultaten. Hij zegt dat een normale organisatie werkt volgens het principe plan-
705 do-check-act en dat hij die lijn in de jaarstukken mist. Volgens hem gaat veel aandacht uit naar plannen, strategieën en subsidies, terwijl de realisatie achterblijft. Ook zegt hij dat de afhankelijkheid van rijksmiddelen en voortdurende vertraging vragen oproepen over haalbaarheid en doelmatigheid.

710 Tot slot verwijst hij naar het bedrag van 1 miljard euro dat in de technische briefing is genoemd. Volgens hem is dat een zeer groot bedrag, waar later nog over moet worden gesproken.

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) zegt dat de jaarstukken laten zien dat veel in gang is gezet, maar dat het tempo achterblijft bij de ambitie. Zij wijst op terugkerende
715 onderbesteding.

Ook zegt zij dat voor programma 5 ongeveer 200 miljoen euro beschikbaar is voor het Natuurnetwerk Nederland, terwijl in 2025 121 hectare is gerealiseerd.

720 Over faunaschade zegt zij dat daar al veel over is gezegd en dat zij de beantwoording afwacht.

Verder zegt mevrouw Van der Helm-Chandansingh dat het wegvallen van het Transitiefonds en het NPLG de provincie kwetsbaar maakt.

725 Ook zegt zij de beantwoording van de vragen van D66 over de Bossenstrategie af te wachten. Volgens haar is die strategie van belang voor onder meer hittestress en recreatie. Daarbij zegt zij dat zij het niet heeft over compensatiegroen, dat zij schaamgroen noemt.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) begint haar betoog positief, omdat volgens haar bij de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland weer enige voortgang zichtbaar is. Tegelijk zegt zij dat het
730 einddoel nog ver weg is. Zij herinnert eraan dat eerder nog werd gesproken over afronding in 2029.

Verder zegt mevrouw Schneemann dat op meerdere posten veel geld is begroot maar niet is
735 uitgegeven. Soms vindt zij dat logisch, bijvoorbeeld als plannen binnen het Provinciaal
Programma Landelijk Gebied goedkoper uitvallen. Tegelijk zegt zij dat daardoor andere plannen
worden uitgesteld of niet worden ingepland. Daarom vraagt zij wat Gedeputeerde Staten gaan
doen om het programma Landelijk Gebied realistischer te begroten.

740 Zij stelt dezelfde vraag over programma Water. Volgens haar zijn daar ook grote opgaven, terwijl
geld niet wordt gebruikt en sprake is van onderbesteding. Zij vraagt hoe Gedeputeerde Staten
daarop reflecteren en wat nodig is om de doelen dichterbij te brengen.

Over faunaschade zegt mevrouw Schneemann dat dit bedrag nog steeds erg hoog is. Zij zegt dat
745 zij het goed vindt dat de VVD nu maatregelen wil bespreken, maar dat het stimuleren van
jagerscollectieven volgens haar niet op korte termijn tot lagere kosten leidt. Daarom zegt zij dat
de regeling zelf volgens Volt nog steeds de belangrijkste route is om daar iets aan te doen.

Tot slot zegt mevrouw Schneemann dat de afzonderlijke verschillen samen oplopen tot bijna 8
750 miljoen euro, terwijl daar volgens haar geen volledig overzicht van de mutaties tegenover staat.
Zij vraagt Gedeputeerde Staten om daarop te reflecteren.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat enkele vragen vooral financieel van aard zijn. Volgens hem
755 horen die daarom thuis in de commissie Bestuur, omdat daar een vollediger antwoord kan worden
gegeven. Daarna gaat hij in op de vragen over zijn portefeuille.

In reactie op mevrouw Ouderkerken (VVD) zegt hij dat haar bijdrage voor hem vooral klonk als een
pleidooi om de financiële schade voor de provincie te verlagen. Tegelijk zegt hij dat de schade door
760 ganzen volgens hem breder is. Hij noemt risico's voor de vliegveiligheid, schade voor ondernemers,
hogere prijzen voor inwoners doordat gewassen worden opgegeten en schade aan natuurgebieden
doordat habitats kaalgevreten worden. Volgens hem moet ook die bredere schade worden
meegewogen.

Over de faunaschade zegt gedeputeerde Beemsterboer dat het Faunabeheerplan Ganzen uitgaat van
765 een daling naar 1 miljoen euro schade per jaar. Volgens hem gaat het dan om een groot deel van de
totale faunaschade. Hij zegt dat er daarnaast ook andere schadeveroorzakende dieren zijn en dat er
nog een beperkte extra factor meespeelt door de ganzenfoerageergebieden. Tegelijk zegt hij dat dit
wel de orde van grootte is waar de provincie naartoe werkt. Over de populatiedoelstelling zegt hij
770 dat de provincie wettelijk geen directe doelstelling heeft voor een exact aantal ganzen. Volgens hem
is de maatschappelijk aanvaardbare schade leidend. Wel noemt hij een richtinggevend doel. Hij zegt
dat de huidige populatie standganzen ongeveer 150.000 tot 160.000 dieren omvat en dat de
provincie wil uitkomen op ongeveer 20.000 grauwe ganzen. Volgens hem is dat al lange tijd de
provinciale doelstelling.

775 Op de vraag wanneer het beleid werkt, zegt gedeputeerde Beemsterboer dat de provincie eerder al
heeft aangegeven dat het afschot in de eerste jaren juist omhoog zal gaan. Volgens hem is de
bedoeling om dat afschot ongeveer drie jaar lang te verdubbelen. Daarna moet een situatie ontstaan
met een stabiel lage populatie, een stabiel laag schadebeeld en minder risico's op de andere
780 genoemde effecten. Hij verwacht dat de schade in 2026 eerst zal stabiliseren en daarna zal dalen.

Daarbij wijst hij erop dat schade aan de eerste snede gras al vroeg in het jaar ontstaat, dus nog voordat het nieuwe beleid volledig effect kan hebben. Daarom verwacht hij dat het effect in de loop van het jaar beter zichtbaar wordt.

785 Over de eerste resultaten zegt gedeputeerde Beemsterboer dat hij eerder al over februari heeft gerapporteerd. Inmiddels zijn volgens hem ook de cijfers over februari tot en met april beschikbaar. In 2024 ging het in die periode om ruim 15.000 geschoten ganzen. In 2025 waren dat er ruim 18.000. In 2026 zijn dat er volgens hem ruim 31.000. Daarmee gaat het afschot volgens hem richting de beoogde verdubbeling. Hij benadrukt opnieuw dat het doel is om uiteindelijk juist met minder afschot toe te kunnen, omdat dan een stabiel lage populatie is bereikt.

795 Over houtduiven zegt gedeputeerde Beemsterboer dat de provincie vanaf dit lopende boekjaar is gestopt met het vergoeden van schade. Volgens hem is dat mogelijk geworden doordat er weer ruimte is gekomen voor verjaging met ondersteunend afschot. Hij zegt dat de provincie daarvoor eigen beleidsstukken en een beheerplan heeft opgesteld en vastgesteld.

Op de vraag van de BBB over uitgebreidere verslaglegging zegt hij dat dit vooral een vraag is voor de commissie Bestuur en voor de manier waarop in de jaarrekening wordt gerapporteerd.

800 Ook gaat hij in op de opmerking van de BBB over pagina 76. Hij zegt dat daar ten onrechte staat dat de afgesproken stikstofreductie van 30% in de melkveehouderij in 2025 bereikt moet zijn. Volgens hem is dat 2035. Hij zegt dat dit vóór de behandeling in Provinciale Staten wordt gecorrigeerd.

805 Over de PAS-melders zegt gedeputeerde Beemsterboer dat in 2025 nog geen enkele PAS-melder is gelegaliseerd. Hij zegt dat dit hem raakt en dat de provincie daar veel op inzet. Volgens hem is de situatie sinds december 2024 moeilijker geworden, omdat intern salderen toen door de Raad van State niet meer mogelijk werd. Daardoor zijn de middelen om PAS-melders individueel te helpen beperkter geworden. Hij zegt dat het helpen van PAS-melders nu meer samenloopt met de algemene aanpak van stikstofreductie en natuurherstel. In dat verband verwijst hij naar de aanpak op Texel.

810 Volgens hem kan het aanvullende ecologische onderzoek daar worden gezien als een eerste stap richting een meer algemeen geborgde gunstige staat van instandhouding van de natuur en daarmee ook richting bredere vergunningverlening. Hij zegt dat de provincie eerder met de PAS-melders bezig is dan dat dit nu al tot legalisatie leidt. Ook zegt hij te hopen daar volgend jaar meer resultaat over te kunnen melden. Over pachtgronden zegt hij dat in deze collegeperiode geen nieuwe beperkingen zijn opgelegd. Wel lagen er volgens hem al beperkingen uit de vorige collegeperiode.

820 Over de wildopvang zegt gedeputeerde Beemsterboer dat de financiële verwerking lastig was, omdat het gebruikelijk is om zulke verwerking mee te nemen in de tweede tussenrapportage. Volgens hem is nu toch gekozen om uitvoering te geven aan de motie, omdat eerder richting Provinciale Staten concreet was aangegeven dat dit bij de jaarrekening zou worden verwerkt. Hij verwijst daarbij ook naar het feit dat dit eerder al uit het PPLG-budget was weggefallen. Volgens hem moet de nagezonden brief daarom recht doen aan de verwachtingen die hierover bij Provinciale Staten waren ontstaan.

825 Over de vraag van de Partij voor de Dieren naar concretere informatie over de stikstofaanpak zegt gedeputeerde Beemsterboer dat dit een brede vraag is. Hij zegt dat via de herziening van de Omgevingsverordening regels ter inzage worden gelegd waarmee de stikstofaanpak juridisch vorm

kan krijgen. Tegelijk zegt hij dat veel onderdelen nog worden uitgewerkt, soms zelfs nog op gebiedsniveau. Hij noemt drie sporen in de stikstofaanpak. Het eerste spoor is generiek. Daaronder
830 vallen volgens hem afspraken voor onder meer de melkveehouderij, industrie, mobiliteit en woningbouw. Het tweede spoor is gebiedsgericht. Daarbij gaat het volgens hem om gebieden die ook na generieke maatregelen nog overbelast blijven. Het derde spoor betreft aanvullende afspraken met terreinbeherende organisaties over gebieden waar nog steeds te veel stikstofdepositie is. Volgens hem zijn er gebieden waar zelfs zonder economische activiteiten nog overbelasting blijft
835 bestaan. In zulke gebieden zal volgens hem meer financiële compensatie voor natuurbeheer nodig zijn om de effecten weg te nemen. Hij zegt dat de provincie daarmee werkt aan een aanpak die lijkt op de landelijke lijn. Tegelijk zegt hij dat het pakket nog niet volledig is uitgewerkt en dat juist daardoor nu nog niet meer detail kan worden gegeven. Tot slot benadrukt hij dat vergunningverlening pas weer mogelijk is als het hele pakket compleet is en aan de juridische
840 voorwaarden is voldaan. Volgens hem loopt vergunningverlening via het spoor van een geborgde gunstige staat van instandhouding van de natuur.

Mevrouw **Haas** (PvdD) vraagt of binnen de stikstofaanpak ook een juridische toets plaatsvindt. Zij vraagt daarnaast of Provinciale Staten daar tussentijds nader over kunnen worden geïnformeerd,
845 bijvoorbeeld met een brief.

Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat zo'n juridische toets pas mogelijk is als het hele pakket aan maatregelen voldoende is uitgewerkt. Volgens hem kan niet één onderdeel los worden beoordeeld zonder zicht op het geheel. Hij zegt dat pas kan worden vastgesteld of iets voldoende is
850 als duidelijk is wat het totale pakket precies omvat. Wel zegt hij dat juristen later worden gevraagd om de aangeleverde gegevens, de ecologische mogelijkheden en het pad naar vergunningverlening te beoordelen. Volgens hem is dat punt nu nog niet bereikt.

Op vragen van de heer Veenboer (PvdA) over concrete resultaten van kringlooplandbouw zegt
855 gedeputeerde Beemsterboer dat veel agrariërs al stappen zetten binnen die beweging. Hij noemt daarbij onder meer technologische innovatie en extensivering. Volgens hem gaat het soms om kleine stappen en soms om grotere aanpassingen in de bedrijfsvoering. Tegelijk zegt hij dat dit niet eenvoudig in een exact aantal boeren is uit te drukken en ook niet zo concreet is te monitoren. Wel noemt hij het een sectorbrede beweging.

860 Over de registratie van faunaschade zegt gedeputeerde Beemsterboer dat eerder is toegezegd dit in de begroting zichtbaar los te knippen. Volgens hem is dat bij de vorige begroting niet gebeurd. Hij zegt dat daarvoor excuses zijn gemaakt en dat dit bij de komende begroting alsnog wordt verwerkt. Daarbij zegt hij dat het waarschijnlijk geen apart hoofdstuk wordt, maar wel een duidelijk
865 afzonderlijk onderdeel binnen de begroting.

Op de vraag van mevrouw Schneemann (Vlt) over realistischer begroten zegt gedeputeerde Beemsterboer dat in programma Landelijk Gebied vooral de Korte Termijnagenda grote financiële bewegingen veroorzaakt. Volgens hem staan daarin al heel specifieke budgetten. Hij zegt dat een
870 evaluatie in voorbereiding is, waarschijnlijk nog dit jaar. Daarmee moet voor Provinciale Staten concreter zichtbaar worden wat er met de beschikbare middelen gebeurt.

Gedeputeerde **Gielen** reageert eerst op de vragen van de BBB over natuurbeheer. Zij zegt dat vernattingsmaatregelen in sommige gebieden ook bedoeld zijn om veenmos te ontwikkelen. Volgens

- 875 haar past dat bij Natura 2000-doelen. Zij noemt uitbreiding van veenmos daarom op zichzelf positief. Tegelijk zegt zij dat zo'n ontwikkeling ertoe kan leiden dat de kritische depositiewaarde daalt en het gebied stikstofgevoeliger wordt. Volgens haar hoort dat bij het realiseren van de gewenste habitat.
- 880 Over de gestegen kosten van natuurbeheer zegt gedeputeerde Gielen dat hierover al eerder is gesproken. Zij verwijst naar de brief van april over de financiering en verantwoording van natuurbeheer. Volgens haar heeft onvoldoende beheer direct negatieve gevolgen voor de natuur. Zij zegt daarom dat het belangrijk is dat het beheer goed kan worden uitgevoerd. Tegelijk ziet zij nu geen reden om als provincie een eigen alternatief financieringsplan te maken. Volgens haar wordt
- 885 het belang van natuurbeheer ook door het Rijk erkend. Zij zegt dat de provincie daarom met het Rijk in gesprek is over structurele financiering. Daarbij wijst zij erop dat dit onderwerp ook in het landelijke coalitieakkoord wordt genoemd. Daarom spreekt zij de verwachting uit dat hierover afspraken mogelijk zijn.
- 890 Op de vraag naar inzicht in de resultaten van natuurbeheer zegt gedeputeerde Gielen dat daar al vaker over is gesproken. Zij legt uit dat voor beheerders die SNL-vergoeding ontvangen een vaste controlecyclus geldt. Volgens haar wordt daarbij jaarlijks gekeken hoe het beheer verloopt en hoe de kwaliteit wordt geborgd. Daarnaast zegt zij dat het Rijk en de provincies samen de landelijke voortgangsrapportage Natuur opstellen. Volgens haar wordt daarin de ontwikkeling van de
- 895 natuurkwaliteit in beeld gebracht.

De heer **Vendrig** (BBB) zegt dat hij meer inzicht wil in de doeltreffendheid van de middelen voor natuurbeheer. Hij vraagt daarom hoeveel geld naar terreinbeherende organisaties gaat en wat daar inhoudelijk voor terugkomt. Daarbij wil hij niet alleen zicht op het totale budget, maar ook op de

900 resultaten van dat beheer.

Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat het totale bedrag aan SNL-subsidie in Noord-Holland beschikbaar is en desgewenst kan worden nagezonden. Zij legt uit dat beheerders met die subsidie verschillende taken uitvoeren. Volgens haar kan binnen die subsidie maar een klein deel naar

905 recreatieve voorzieningen gaan, zoals paden. Het grootste deel is volgens haar bedoeld voor kwaliteitsverbetering van de natuur. Tegelijk zegt zij dat natuurbeheer niet zo werkt dat een bepaald bedrag automatisch leidt tot terugkeer van een soort. Volgens haar kan vooral worden gekeken naar de inspanningen die met die middelen worden geleverd. Zij zegt dat die beoordeling ook onderdeel is van de financieringssystematiek van het SNL.

910 De heer **Vendrig** (BBB) zegt dat hij signalen hoort van terreinbeherende organisaties dat het budget ontoereikend is om de gewenste resultaten te behalen. Daarom vraagt hij wat uit de gesprekken met deze organisaties naar voren is gekomen over de beschikbare middelen en de haalbaarheid van de doelen.

915 Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat dit precies het gesprek is dat de provincie nu met het Rijk voert. Zij zegt dat de huidige middelen voor natuurbeheer te laag zijn om de taak goed uit te voeren. Volgens haar zijn de kosten van natuurbeheer de afgelopen jaren sterk gestegen. Daarom zegt zij dat de provincie via het IPO met het Rijk in gesprek is over verhoging van de bijdrage voor

920 natuurbeheer. Zij zegt ook dat het Rijk dit probleem serieus neemt. Volgens haar is dat gesprek bedoeld om tegemoet te komen aan de zorgen van terreinbeherende organisaties.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt tot slot of de gedeputeerde nog ruimte ziet voor een alternatief, als terreinbeherende organisaties met het huidige budget hun doelen niet kunnen halen.

925

Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat zij daarvoor nu geen provinciaal alternatief ziet. Volgens haar moet het Rijk de beheervergoeding op orde brengen, zodat de kostprijs beter wordt gedekt. Zij verwijst naar de brief die eerder aan de commissie is gestuurd over de kostprijsfinanciering. Volgens haar moet het vraagstuk binnen het SNL-stelsel worden opgelost. Daarom ziet zij de

930

verantwoordelijkheid nu vooral bij het Rijk.

Gedeputeerde Gielen reageert vervolgens op een vraag van mevrouw Gordijn (JA21) over mogelijke beperkingen van gewasbeschermingsmiddelen. Zij zegt dat de provincie nu onderzoek doet naar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in Natura 2000-gebieden en

935

grondwaterbeschermingsgebieden. Volgens haar wordt daarbij niet alleen gekeken of een verbod effectief zou zijn, maar ook of zo'n maatregel proportioneel is. Zij zegt dat de effecten voor de omgeving en voor de sector daarom nadrukkelijk worden meegewogen. De resultaten van dit onderzoek worden volgens haar in het najaar verwacht.

940

Daarna reageert gedeputeerde Gielen op vragen van D66, 50PLUS en de Partij voor de Dieren over de Bossenstrategie. Zij noemt dit een belangrijk onderwerp waar de commissie volgens haar niet vaak over spreekt. Op de vraag wat het beleid nu precies is, zegt zij dat de landelijke Bossenstrategie ook voor Noord-Holland het beleidskader vormt. Volgens haar is die strategie uitgewerkt in het Programma Landelijk Gebied en in de Korte Termijnagenda. Zij zegt dat de

945

provincie op dit moment op die manier uitvoering geeft aan de Bossenstrategie.

Over de uitvoering zegt gedeputeerde Gielen dat vanuit de Korte Termijnagenda budget beschikbaar is voor de Bossenstrategie en voor compensatiebos. Volgens haar komt dat geld vooral uit de koplopersgelden. Zij zegt dat met die middelen ook regelingen zijn opengesteld,

950

bijvoorbeeld voor gemeenten die nieuw bos willen realiseren. Tegelijk maakt zij duidelijk dat dit op dit moment het beschikbare budget is.

Mevrouw **Haas** (PvdD) vraagt of het kan helpen om voor de Bossenstrategie een apart programma op te stellen. Volgens haar kan zo'n programma duidelijk maken welk budget nodig is en waar dat eventueel vandaan kan komen. Zij zegt dat Provinciale Staten dan ook beter kunnen

955

beoordelen of daar extra middelen voor beschikbaar moeten komen.

Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat Provinciale Staten zelf over de financiële kaders gaan en dus kunnen besluiten om budget beschikbaar te stellen. Tegelijk zegt zij dat een apart programma nu nog niet verstandig lijkt. Volgens haar stel je zo'n programma liever op als er ook meer zicht is op de beschikbare middelen. Zij wijst erop dat een deel van die middelen ook van het Rijk moet komen, omdat de landelijke Bossenstrategie een gezamenlijke afspraak met het Rijk is. Volgens haar was er eerder uitzicht op extra middelen, maar is sinds de ontwikkelingen rond de financiering van het landelijk gebied onzeker geworden wat daarvan overblijft. Zij zegt dat het gesprek over budget en

960

kaders daarom ook op dat niveau gevoerd moet worden. Daarbij wijst zij erop dat de landelijke Bossenstrategie ook richting geeft aan de vraag waar binnen en buiten het Natuurnetwerk Nederland ruimte is voor bos.

965

970 Mevrouw **Haas** (PvdD) zegt dat zij het daar niet helemaal mee eens is. Volgens haar kan een programma juist helpen om inzichtelijk te maken welk budget nodig is en uit welke bronnen dat zou kunnen komen. Zij zegt dat zo'n programma volgens haar meer richting kan geven dan de Korte Termijnagenda nu doet.

975 Gedeputeerde **Gielen** neemt die opmerking voor kennisgeving aan en bedankt mevrouw Haas daarvoor.

Gedeputeerde Gielen reageert vervolgens op de bijdrage van mevrouw Haas (PvdD) over Groen kapitaal. Zij zegt dat zij dat enthousiasme deelt. Volgens haar is Groen kapitaal een belangrijk programma dat veel aandacht verdient. Ook zegt zij dat er al een koppeling wordt gelegd tussen 980 Groen kapitaal en de klimaataanpak. Volgens haar wordt daarbij gekeken waar beide sporen elkaar raken. Zij bedankt mevrouw Haas voor de aandacht voor dit onderwerp.

Daarna reageert gedeputeerde Gielen op opmerkingen van Forum voor Democratie en 50PLUS over de resultaten van het Natuurnetwerk Nederland. Zij zegt dat de 121 hectare betrekking heeft op de 985 jaarstukken over 2025. Volgens haar is de nieuwe realisatiestrategie, met de bijbehorende programmering, pas in november 2025 vastgesteld. Daarom vindt zij het niet logisch om die nieuwe strategie al met terugwerkende kracht te verbinden aan de gerealiseerde hectares in datzelfde jaar.

990 Verder zegt gedeputeerde Gielen dat ook in 2026 waarschijnlijk nog geen plotselinge sterke toename van het aantal gerealiseerde hectares zichtbaar zal zijn. Zij wijst erop dat de commissie daarover net nog een technische briefing heeft gehad. Volgens haar kost het tijd voordat een nieuwe realisatiestrategie in de praktijk zichtbaar resultaat oplevert. Ook zegt zij dat ongeveer 90% van het Natuurnetwerk Nederland al is gerealiseerd. Volgens haar zit de grootste ingewikkeldheid juist in de laatste 10%.

995 De heer **Dessing** (FvD) zegt dat het lagere aantal gerealiseerde hectares in 2025 volgens hem wel degelijk samenhangt met de onderbesteding. Hij noemt dat een feitelijke constatering. Daarom vraagt hij hoe gedeputeerde Gielen daarnaar kijkt. Ook vraagt hij of dit niet eerlijker en realistischer vooraf gepland en begroot had moeten worden.

1000 Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat zij juist daarop doelde in haar eerdere reactie. Zij zegt dat in november 2025 een nieuwe programmering voor het Natuurnetwerk Nederland is vastgesteld, tegelijk met de realisatiestrategie. Volgens haar is daarin ook aangegeven hoe de provincie de verdeling van de 200 miljoen euro ziet die Provinciale Staten beschikbaar hebben gesteld. Zij zegt 1005 dat die middelen aan een aantal gebieden zijn gekoppeld om daar meer zekerheid te bieden. Tegelijk zegt zij dat de provincie ook ruimte wil houden om kansen die zich voordoen te benutten. Volgens haar is dat de programmering waarmee de provincie nu werkt.

Tweede termijn commissie

1010 Mevrouw **Haas** (PvdD) zegt in tweede termijn dat zij nog niet tevreden is over het plan voor de Bossenstrategie. Ook zegt zij nog geen reactie te hebben gehoord op haar vraag over de groenblauwe dooradering. Zij vraagt gedeputeerde Gielen daarom om daar alsnog op in te gaan.

1015 De heer **Mülder** (D66) zegt dat hij iets positiever is over de Bossenstrategie. Hij zegt dat hij blij is dat de provincie daar nu meer mee doet. Tegelijk vraagt hij of de provincie dit aan het einde van

het jaar concreter kan maken. Volgens hem wordt dan beter zichtbaar welke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de 103 hectare bos. Ook vraagt hij om daarover aan de commissie te rapporteren.

1020 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zegt dat de beantwoording over de Bossenstrategie voor haar nog niet bevredigend is. Zij zegt dat er volgens haar een afweging is gemaakt met andere opgaven, waar D66 eerder op heeft gewezen. Ook zegt zij dat de uitleg over de 121 hectare en de nieuwe aanpak sinds november 2025 voor haar nog niet duidelijk maakt hoe die aanpak meer zekerheid moet bieden. Daarom zegt zij dat 50PLUS dit punt blijft volgen.

1025 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat zij blij is dat Gedeputeerde Staten ook oog hebben voor bredere effecten van de ganzenproblematiek dan alleen de uitgekeerde faunaschade. Zij vraagt of Gedeputeerde Staten bereid zijn om ook de maatschappelijke effecten in beeld te brengen. Zij noemt daarbij gevolgen voor de agrarische bedrijfsvoering, natuurbeheer, waterkwaliteit, 1030 voedselproductie en recreatie.

Daarnaast zegt zij dat haar eerdere vraag over evaluatie van het huidige schadevergoedingssysteem nog niet is beantwoord. Daarom vraagt zij alsnog of Gedeputeerde Staten bereid zijn om het systeem te evalueren en een alternatief te onderzoeken in relatie tot 1035 schadebeperking.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) concludeert dat haar vragen voor een groot deel volgende week in de commissie Bestuur worden besproken. Zij wil wel alvast meegeven dat het haar opviel dat juist bij het hoofdstuk natuur het verschil in mutaties hoog is. Volgens haar ligt dat verschil met 8 1040 miljoen euro duidelijk hoger dan bij andere programma's. Zij zegt dat zij dit punt daarom volgende week in de commissie Bestuur zal bespreken.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat de VVD een terecht punt noemt met de bredere 1045 maatschappelijke effecten van faunaschade. Volgens hem is het belangrijk om die effecten in beeld te blijven brengen. Hij zegt dat dit niet alleen gaat over de uitgekeerde schade, maar ook over bredere gevolgen.

Over het stelsel van schadevergoeding zegt gedeputeerde Beemsterboer dat hierover op landelijk 1050 niveau een actuele discussie loopt. Volgens hem gaat het om een bredere herziening van het stelsel rond faunabeheer en jacht. Hij zegt dat het IPO daarin een prominente rol speelt. Daarbij wijst hij erop dat de kosten in veel provincies sterk zijn gestegen, ook in Noord-Holland. Daarmee plaatst hij de vraag van de VVD in een breder landelijk kader.

1055 Gedeputeerde **Gielen** zegt dat de provincie voor de groenblauwe dooradering werkt met een subsidieregeling die is gekoppeld aan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Volgens haar staat die regeling open en komen daar nu projecten uit voort die in uitvoering gaan. Zo geeft de provincie daar op dit moment invulling aan.

1060 Over de Bossenstrategie zegt gedeputeerde Gielen dat de provincie daar niet alleen aan werkt. Zij noemt samenwerking met gemeenten, terreinbeherende organisaties en maatschappelijke partijen zoals Meer Bomen Nu en Trees for All. Volgens haar zijn ook partijen vanuit Groen kapitaal daarbij

1065 betrokken. Zij zegt dat de provincie met deze partijen kijkt welke mogelijkheden er zijn en hoe daar concreet werk van kan worden gemaakt. Tegelijk zegt zij dat de energie van de provincie nu vooral zit in het vormgeven van de boscompensatie en in de uitvoering vanuit de Korte Termijnagenda.

1070 De heer **Mülder** (D66) zegt dat hij het goed vindt als de provincie de samenwerking rond de Bossenstrategie zichtbaarder maakt. Volgens hem wordt dan duidelijker wat er gebeurt en welke projecten lopen. Hij zegt dat hij daar tot nu toe nog weinig van heeft gezien.

Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat de provincie de commissie voor het einde van het jaar een update kan geven over de stand van zaken van de samenwerking rond de Bossenstrategie.

1075 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) geeft in de afronding van dit agendapunt aan dat de fractie van 50PLUS tijdens de commissievergadering Bestuur moties en amendementen aan zal kondigen.

1080 De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De Jaarstukken 2025 zullen als besprekstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 30 juni 2026. De samenvatting van deze bespreking zal aan de stukken van de Provinciale Statenvergadering worden toegevoegd.

Schorsing van 15.30 uur tot 15.44 uur.

1085 **6 A-agenda Landbouw, Visserij, dierenwelzijn, Faunabeheer, PPLG en Cultureel Erfgoed (gedeputeerde Beemsterboer)**

6.a Cultureel erfgoed: Kadernota 2027, Ontwerpbegroting 2027 en voorlopige Jaarrekening 2025 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

1090 *Toelichting: De provincie Noord-Holland is deelnemer in het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies. De Conceptbegroting 2027 en de voorlopige Jaarstukken 2025 van de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn aan Provinciale Staten toegezonden, zodat Provinciale Staten een zienswijze op conceptbegroting kunnen geven.*

1095 *Behandelveorstel: Aan de commissie wordt gevraagd Provinciale Staten te adviseren over de voordracht Zienswijze Ontwerpbegroting 2027 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.*

Eerste termijn commissie

1100 Mevrouw **Vroom** (D66) zegt dat zij het goed vindt dat cultureel erfgoed weer in deze commissie wordt besproken. Zij noemt de Hollandse Waterlinies daarbij een bijzonder onderdeel van het erfgoed. Financieel en bestuurlijk ziet zij op hoofdlijnen geen grote problemen. Wel zegt zij twijfels te hebben over de omvang van de reserves en de manier waarop die worden ingezet.

1105 Voor D66 is vooral belangrijk dat het gesprek niet alleen over cijfers en bestuur gaat, maar ook over de inhoudelijke waarde en bescherming van het erfgoed. Zij zegt dat die kant in de stukken nog te weinig zichtbaar is. Daarom vraagt zij hoe het staat met het delen van kennis over de Hollandse Waterlinies. Ook vraagt zij in hoeverre archieven toegankelijk zijn, welk publiek de waterlinies nu bereiken en wat de actuele stand is van de outstanding universal values. Daarmee

1110 vraagt zij Gedeputeerde Staten om niet alleen naar de bestuurlijke kant te kijken, maar ook naar de inhoudelijke voortgang van bescherming, kennisdeling en publieksbereik.

1115 De heer **Dessing** (FvD) zegt dat Forum voor Democratie het behoud van cultureel-historisch erfgoed belangrijk vindt. Tegelijk plaatst hij vraagtekens bij de verhouding tussen middelen en resultaten. Hij wijst erop dat een relatief groot deel van het budget naar communicatie en organisatie gaat. Hij noemt daarbij bedragen van 355.000 euro en 525.000 euro. Daarom vraagt hij waarom die posten volgens Gedeputeerde Staten zo hoog zijn en of dat ook met minder middelen zou kunnen.

1120 Verder wijst hij op de onderbesteding, vooral bij bescherming. Volgens hem roept dat vragen op over de uitvoeringskracht.

Ook zegt hij dat de structurele meerkosten nu uit de reserves worden gedekt. Daardoor ziet hij het risico dat de provinciale bijdrage later moet stijgen.

1125 De heer **Klein** (ChristenUnie) dankt Gedeputeerde Staten en de organisatie achter het gemeenschappelijk orgaan voor de jaarrekening, de kadernota en de begroting. Hij zegt dat het goed is om te zien dat met verschillende activiteiten aandacht is gevraagd voor dit belangrijke cultureel erfgoed. Hij noemt als voorbeelden een werkconferentie, een herdenkingsmunt, een lespakket en communicatiemateriaal. Tegelijk zegt hij dat de ChristenUnie nog een aantal vragen heeft.

1135 Zijn eerste punt gaat over de vraag wat het gemeenschappelijk orgaan precies wil bereiken. Volgens de heer Klein gaat veel tijd zitten in vertegenwoordiging van de provincies, verantwoording en rapportage. Hij zegt dat dit belangrijk en essentieel is, maar niet direct zichtbaar effect heeft voor inwoners. Daarnaast noemt hij voorbeelden van activiteiten die volgens hem wel concrete toegevoegde waarde hebben, zoals nieuwe wandelroutes en informatiepanelen. Juist daarom zegt hij dat in de begroting en kadernota te weinig concrete activiteiten en doelen staan. Hij stelt voor om in een zienswijze op te nemen dat het orgaan jaarlijks concretere doelen formuleert. Hij noemt als voorbeeld dat duidelijker kan worden

1140 gemaakt bij welke forten of op welke locaties in de komende jaren iets gerealiseerd moet worden.

1145 Daarnaast maakt de heer Klein een financieel punt over de reserve. Hij zegt dat die reserve nu zo groot is dat de uitgaven in de komende jaren kunnen stijgen zonder dat de provinciale bijdrage stijgt. Volgens hem lijkt dat gunstig, maar ontstaat daardoor later alsnog een forse stijging van de bijdrage, bijvoorbeeld vanaf 2030. Daarom vindt hij het zuiverder om de reserve nu terug te storten aan de provincies en vervolgens jaarlijks een bijdrage af te spreken die past bij de werkelijke uitgaven.

1150 Tot slot sluit de heer Klein zich aan bij eerdere vragen over de uitvoeringskracht. Hij wijst erop dat met meerdere kleine deeltijdaanstellingen wordt gewerkt en vraagt of die bezetting stabiel genoeg is om de doelen te realiseren. In reactie op een vraag van de voorzitter verduidelijkt hij dat zijn voorstel voor een zienswijze zich richt op het eerste punt: het opnemen van concretere doelen in de jaarplannen.

1155

1160 Statenlid **Balucu** (GroenLinks) zegt dat de jaarstukken overzichtelijk en voldoende duidelijk zijn. Volgens haar heeft de indeling van het gemeenschappelijk orgaan in twee werkgroepen geleid tot een slagvaardige organisatie. Zij noemt het positief dat de werkgroep Bescherming haar adviesrol proactief oppakt, bijvoorbeeld door de wisselende kwaliteit van Heritage Impact Assessments bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aan te kaarten. Ook noemt zij het lespakket van de werkgroep Uitdragen een goed initiatief om de bekendheid met en bescherming van de Hollandse Waterlinies te versterken.

1165 Tegelijk vraagt statenlid Balucu aandacht voor de uitvoeringskracht. Zij vraagt zich af of de bezetting stabiel genoeg is om de doelen en ambities te halen. Ook vraagt zij waarom de werkgroep Bescherming maar eens per kwartaal vergadert. Volgens haar is die werkgroep niet alleen bedoeld om te reageren op wat binnenkomt, maar ook om zelf signalen op te pakken en vooruit te kijken naar wat nodig is voor verdere bescherming van het gebied. Daarom vraagt zij of die frequentie voldoende is om die signaalfunctie goed te vervullen.

1170 Mevrouw **Bakker** (VVD) zegt dat de VVD het belang van de Hollandse Waterlinies als UNESCO-werelderfgoed onderschrijft. Tegelijk zegt zij dat de kadernota vooral beschrijft welke activiteiten worden uitgevoerd, maar minder welke concrete resultaten daarmee worden bereikt. Volgens haar bevat de kadernota ambitieuze plannen, maar ontbreken meetbare doelstellingen. Daarom
1175 vraagt zij hoe Provinciale Staten kunnen beoordelen of de inzet van publieke middelen daadwerkelijk leidt tot betere bescherming, grotere zichtbaarheid en meer maatschappelijke meerwaarde van het werelderfgoed.

1180 Zij zegt verder dat de compacte organisatie op zichzelf wordt gewaardeerd, maar dat juist dan goed zichtbaar moet zijn wat iedere euro oplevert.

Ook zegt zij dat haar de omvang van de reserve is opgevallen en de vraag of die wel of niet moet worden teruggestort. Daarom vraagt zij hoe de prestaties van het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies worden gemeten en op welke manier Provinciale Staten daar inzicht in
1185 krijgen. Volgens haar moet niet alleen op activiteiten worden gestuurd, maar vooral op resultaten.

1190 Mevrouw **Gordijn** (JA21) sluit zich deels aan bij eerdere bijdragen. Zij zegt dat Noord-Holland goed is in het in beeld brengen van waterbelangen, het verbinden van partijen en het organiseren van samenwerking. Tegelijk vindt zij dat het maken van politieke keuzes achterblijft. Volgens haar gaat het juist om belangrijke afwegingen over waterveiligheid, drinkwater, waterkwaliteit, woningbouw, landbouw, natuur, energie en economie. Zij zegt dat de ruimte schaars is en dat daarom niet te lang kan worden volstaan met overleg en procestafels. Volgens haar zijn
1195 duidelijke keuzes nodig. Daarom noemt zij aanbeveling 2 uit het rapport belangrijk en vraagt zij om meer politieke keuzes en meer zicht op concrete resultaten.

1200 De heer **Van Haasen** (PVV) benoemt dat Noord-Holland jaarlijks 300.000 euro bijdraagt aan het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies voor de bescherming van het UNESCO-werelderfgoed. Volgens hem laat de Jaarrekening 2025 zien dat bijna de helft van het budget van ruim 1 miljoen euro opgaat aan apparaatkosten. Hij noemt daarbij dat voor 3,8 fte ongeveer een half miljoen euro wordt uitgegeven. Ook zegt hij dat voor daadwerkelijke bescherming van het

erfgoed slechts 37.580 euro overbleef. Daarom vraagt hij of het gemeenschappelijk orgaan zijn beschermingstaak wel serieus genoeg oppakt.

- 1205 Verder zegt de heer Van Haasen dat in de Ontwerpbegroting 2027 de apparaatkosten verder oplopen en dat tegelijk op de reserves wordt ingeteerd. Volgens hem ligt in 2028 al een voorstel voor een hogere provinciale bijdrage in het verschiet. Daarom vraagt hij of Noord-Holland straks meer gaat betalen aan een organisatie die volgens hem nu al te veel aan zichzelf uitgeeft.
- 1210 Daarnaast wijst de heer Van Haasen op plannen voor windturbines bij de Gaasperplas en het Abcoudermeer, aan de rand van het Geingebied. Hij zegt dat forten, schootsvelden en open polders daar onlosmakelijk deel uitmaken van het werelderfgoed. Ook zegt hij dat UNESCO in 2023 expliciet heeft gevraagd of het beoordelingskader voor windturbines nabij het erfgoed wel deugt.
- 1215 Tegen die achtergrond vindt hij het opvallend dat Gedeputeerde Staten voorstellen geen zienswijze in te dienen. Daarom vraagt hij hoe gedeputeerde Beemsterboer aankijkt tegen de verhouding tussen apparaatkosten en beschermingstaken en of hij bereid is niet op voorhand in te stemmen met een hogere provinciale bijdrage zolang die verhouding niet verbetert.
- 1220 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) zegt dat het werelderfgoed Hollandse Waterlinies goed moet worden beheerd en behouden voor volgende generaties. Zij zegt dat haar fractie bij de jaarrekening twee punten heeft en bij de kadernota nog een aanvullende vraag.
- 1225 Haar eerste punt gaat over de rechtmatigheid. Zij zegt dat de extra accountantskosten mede zijn ontstaan door een incompleet controleplan rechtmatigheid bij de controle over 2024. Daarom vraagt zij het college om de zekerheid dat de controleverklaring zonder voorbehoud zal volgen.
- 1230 Haar tweede punt gaat over de indexatie en de reserves. Zij zegt dat door de indexatie op de reserves wordt ingeteerd en dat in 2028 een besluit over een hogere provinciale bijdrage in beeld komt. Volgens haar hebben inwoners recht op een doelmatige besteding van publieke middelen, ook als het om relatief beperkte bedragen gaat. Daarom vraagt zij of het college kan toezeggen dat bij de eerstvolgende begroting van het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies wordt gestuurd op een sluitende meerjarenraming.
- 1235 Tot slot vraagt mevrouw Van der Helm-Chandansingh of het college in de zienswijze wil opnemen dat het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies de reserve in alle jaren op de wettelijke 20% houdt. Ook vraagt zij of vóór de begroting 2028 een sluitende en onderbouwde meerjarenraming kan worden voorgelegd.
- 1240 Mevrouw **Sijbenga** (BBB) sluit aan bij de vragen over de concrete doelen en de indexatie en wacht het antwoord van de gedeputeerde hierop af.
- 1245 Mevrouw **Terra** (PvdA) zegt dat de Partij van de Arbeid zich kan aansluiten bij de punten die eerder in het debat zijn genoemd. In het bijzonder steunt zij het voorstel van de heer Klein (ChristenUnie) om in de zienswijze concretere doelen op te nemen.

Daarnaast zegt zij dat de portefeuille cultureel erfgoed haar aanspreekt. Daarom vraagt zij ook hoe gedeputeerde Beemsterboer zelf naar deze portefeuille kijkt.

1250

Schorsing van 16.00 uur tot 16.10 uur.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

1255 Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat over dit onderwerp veel goede en geïnteresseerde vragen zijn gesteld. In reactie op mevrouw Terra (PvdA) zegt hij dat hij deze portefeuille met veel plezier beheert. Hij zegt dat hij voor deze portefeuille veel forten bezoekt en dat hij dat indrukwekkend vindt. Ook zegt hij dat hij het mooi vindt hoe forten nu niet alleen als erfgoed beleefbaar zijn, maar ook een functie hebben in het huidige gebruik. Hij noemt voorbeelden als musea, horeca, kaasopslag en een saunacomplex in de Beemster. Volgens hem maakt dat het erfgoed niet alleen
1260 zichtbaar in het landschap, maar ook bruikbaar in de samenleving van nu. Hij zegt dat zijn hoofdtaak is om het erfgoed in goede staat door te geven, zodat een volgende gedeputeerde het minstens even goed of beter aantreft.

1265 Verder zegt gedeputeerde Beemsterboer dat meerdere vragen gingen over de reserves en de financiële structuur. Hij zegt dat Gedeputeerde Staten die vragen herkennen. Daarom is besloten om de financiële structuur van het Sitebureau Hollandse Waterlinies in 2028 te herzien. Volgens hem moet die structuur dan beter aansluiten op de praktijk.

1270 Daarna maakt gedeputeerde Beemsterboer een onderscheid tussen het Sitebureau Hollandse Waterlinies en de bredere financiering van erfgoed. Hij zegt dat het Sitebureau vooral gaat over de specifieke rol van het UNESCO-werelderfgoed. Volgens hem gaat het bureau in de basis niet over de volledige financiële kant van behoud en beleefbaarheid. Hij legt uit dat veel grotere uitgaven voor behoud en gebruik van het erfgoed lopen via andere geldstromen, zoals rijksmonumentensubsidies en provinciale monumentensubsidies. Daardoor lijkt het alsof een deel van het erfgoedbeleid
1275 losstaat van het Sitebureau. Tegelijk zegt hij dat dit niet echt los van elkaar staat, omdat het behoud van het geheel juist van groot belang is.

Gedeputeerde Beemsterboer zegt dat hij het een goed idee vindt om in de financiële stukken meer zichtbaar te maken wat er inhoudelijk gebeurt. Volgens hem kan daarin niet op dezelfde manier
1280 financieel verantwoording worden afgelegd over alle erfgoedprojecten. Wel zegt hij dat in de stukken meer beleving en meer concrete informatie kan worden opgenomen. Hij noemt als voorbeeld dat projecten kunnen worden uitgelicht waar de komende periode aan wordt gewerkt. Ook zegt hij dat daar meer meetbare houvast bij kan worden gegeven, zodat duidelijker wordt wat er wanneer gebeurt. Volgens hem gaat het college dat vanaf de volgende kadernota doen.

1285

Mevrouw **Vroom** (D66) zegt dat zij deze lijn toejuicht. Tegelijk vraagt zij of er niet ook een meer overkoepelend verslag of een voortgangsbrief moet komen over cultureel erfgoed in bredere zin. Volgens haar zijn er ook andere erfgoedonderwerpen waar Provinciale Staten zich zorgen over maken. Daarom vraagt zij of dit niet los van de financiële jaarstukken breder kan worden
1290 gedeeld.

Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat de provincie in de eigen begroting al wel inzicht geeft in onderdelen van het erfgoedbeleid, bijvoorbeeld via rijksmonumentensubsidies. Hij zegt dat er intern ook overzichten bestaan van wat is aangepakt. Tegelijk zegt hij dat die informatie nu nog niet als

1295 vast onderdeel richting Provinciale Staten wordt gestuurd. Daarom zegt hij dat daar meer mee kan worden gedaan.

De heer **Klein** (ChristenUnie) omarmt deze toezegging. Hij vraagt wel of dit technisch gezien als zienswijze moet worden vastgelegd of dat het college dit gewoon gaat uitvoeren. Daarnaast
1300 benadrukt hij dat het niet alleen een overzicht van mooie voorbeelden moet worden. Volgens hem moet ook zichtbaar worden welke doelen zijn gesteld en wat daarvan is gerealiseerd, zodat Provinciale Staten de voortgang kunnen volgen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat hij het ook zo bedoelt. Volgens hem moet in de kadernota
1305 zichtbaar worden wat de komende jaren wordt gedaan. Daarmee wordt volgens hem ook beter zichtbaar waarop het college aanspreekbaar is. Hij zegt dat dit niet per se via een zienswijze hoeft, maar ook als toezegging kan worden uitgevoerd.

Tot slot gaat gedeputeerde Beemsterboer in op vragen over de organisatiekosten. Hij zegt dat deze
1310 kosten ook samenhangen met de specifieke rol van het Sitebureau Hollandse Waterlinies. Volgens hem is veel afstemming nodig tussen de vier provincies, UNESCO, het Rijk en verschillende ministeries. Hij noemt als voorbeeld dat nu wordt gewerkt aan een ruimtelijk perspectief voor het hele UNESCO-werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Volgens hem is dat gevraagd door UNESCO, omdat niet alleen losse ingrepen moeten worden beoordeeld, maar ook het totaalbeeld van de
1315 ruimtelijke ontwikkeling rond het erfgoed. Hij zegt dat dit veel organisatorische inzet vraagt.

Over de deeltijdfuncties zegt hij dat het college dit niet als probleem ziet. Volgens hem is het juist een voordeel dat medewerkers van de erfgoedteams van de vier provincies ook deels voor het Sitebureau werken. Daardoor is de verbinding met de provinciale erfgoedafdelingen volgens hem
1320 juist sterk.

Tot slot zegt hij richting 50PLUS dat de controleverklaring wordt verwacht en dat deze er ook komt.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De Zienswijze
1325 Ontwerpbegroting 2027 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies zal als hamerstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 30 juni 2026. De samenvatting van deze bespreking zal aan de stukken van de Provinciale Statenvergadering worden toegevoegd.

7 A-agenda Natuur, Landschap, Water en Bodem (gedeputeerde Gielen)

1330 7.a Water: Rekenkamerrapport Water gewogen

Toelichting: de Rekenkamer heeft een rapport opgesteld over water in de openbare ruimte en daarin een aantal aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn in de voordracht opgenomen.

Behandelveorstel: Provinciale Staten adviseren over de voordracht Rekenkamerrapport Water gewogen.
1335

Eerste termijn commissie

De heer **Dijk** (CDA) opent met de constatering dat Noord-Holland al eeuwen met waterveiligheid te maken heeft en dat daarvoor altijd goede samenwerking nodig was. Volgens hem laat het
1340 rapport van de Randstedelijke Rekenkamer zien dat die samenwerking nu nog niet overal voldoende duidelijk is. Hij wijst erop dat gemeenten en waterschappen volgens de Rekenkamer

behoefte hebben aan meer helderheid over de provinciale rol in de gebiedssamenwerking. Daarom vraagt hij hoe Gedeputeerde Staten die rol concreter gaan invullen.

1345 Daarnaast zegt hij dat het rapport bevestigt wat het CDA al vaker heeft gezegd, namelijk dat duidelijke keuzes te lang uitblijven. Volgens hem brengt de provincie waterbelangen wel in beeld, maar maakt zij nog onvoldoende expliciete keuzes in gebieden waar waterveiligheid onder druk staat. Daarom vraagt hij hoe Gedeputeerde Staten ervoor gaan zorgen dat die keuzes wel concreet worden gemaakt.

1350 Tot slot zegt hij te hopen op een constructievere houding van Gedeputeerde Staten dan hij tot nu toe uit de reacties heeft afgeleid.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) bedankt eerst de Randstedelijke Rekenkamer voor het rapport. 1355 Zij zegt dat zij anders naar de voordracht kijkt dan de heer Dijk (CDA). Volgens haar nemen Gedeputeerde Staten alle aanbevelingen uit het rapport over en worden die verwerkt in de Omgevingsvisie en het Regionaal Water- en Bodemprogramma. Daarom zegt zij dat het voorstel voor haar in beginsel een hamerstuk is.

1360 Vervolgens gebruikt mevrouw Alberts-Oosterbaan (SP) haar bijdrage om aandacht te vragen voor het Spui- en gemaalcomplex bij IJmuiden. Zij zegt dat dit complex van groot belang is voor het waterpeilbeheer in een groot deel van Noord-Holland en Zuid-Holland. Volgens haar zijn daarbij ongeveer 4 miljoen inwoners betrokken. Zij wijst erop dat de zeespiegel stijgt en dat daardoor de afwatering van onder meer de Amstel en het Noordzeekanaalgebied naar zee steeds moeilijker 1365 wordt. Volgens haar is spuien daardoor niet altijd meer voldoende en wordt pompen belangrijker.

Verder zegt mevrouw Alberts-Oosterbaan dat het gemaal oud is en niet groot genoeg voor de opgave die eraan komt. Zij verwijst daarbij naar informatie van Rijkswaterstaat. Volgens haar wordt er nog onderzoek gedaan en zou de voorkeursvariant vóór de zomer van 2026 bekend 1370 worden. Daarom vraagt zij hoe het contact van de provincie met Rijkswaterstaat hierover verloopt en of er op korte termijn meer duidelijkheid komt.

Mevrouw **Jansen** (D66) bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het rapport. Zij zegt dat het rapport laat zien dat Noord-Holland het belang van water beter erkent, maar dat de uitvoering 1375 nog achterblijft bij de ambities. Volgens haar is klimaatverandering geen toekomstscenario meer, maar al zichtbaar in periodes van droogte en wateroverlast. Daarom zegt zij dat waterbelangen bij ruimtelijke keuzes veel zwaarder moeten meewegen. Zij wijst erop dat het rapport de provincie waardeert om haar rol in samenwerking en gebiedsregie, maar tegelijk oproept tot heldere kaders en expliciete keuzes. Daarom vraagt zij in hoeverre die aanbevelingen voldoende 1380 zijn geborgd in de nieuwe concept-Omgevingsvisie en of Gedeputeerde Staten vinden dat dit genoeg is.

Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) zegt dat waterveiligheid, watervoorziening en waterkwaliteit allemaal zwaar wegen. Volgens haar moet de provincie daarom keuzes maken met het oog op de 1385 toekomst. Zij wijst op het tekort aan zoetwater dat ontstaat en zegt dat daar tijdig op moet worden gehandeld. Tegelijk noemt zij het positief dat de provincie volgens het rapport op de goede weg is. Ook zegt zij dat het goed is dat in de Omgevingsvisie expliciet staat dat water en bodem sturend zijn bij besluiten over ruimtegebruik.

1390 Verder sluit zij zich aan bij de conclusie van de Rekenkamer dat nog te weinig expliciete keuzes worden gemaakt. Daarom vraagt zij of Gedeputeerde Staten vinden dat water nu voldoende is geborgd en of de provincie al op weg is naar een toekomstbestendige waterhuishouding, of dat daarvoor nog meer nodig is.

1395 Daarnaast vraagt mevrouw Buit aandacht voor drinkwaterbesparing. Zij verwijst naar het initiatief van Bouwtafel Waterzuinige Wijken. Volgens haar laat dit initiatief zien dat opgaven in de gebouwde omgeving en waterbeheer beter kunnen worden verbonden. Zij zegt dat op 16 juli een manifest, position paper, over drinkwaterbesparing aan de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening worden aangeboden. Daarbij hebben
1400 volgens haar ongeveer zestig partijen zich aangesloten, waaronder andere provincies. Zij vraagt hoe Gedeputeerde Staten tegenover dit initiatief staan en of zij bereid zijn zich erin te verdiepen en eventueel aan te sluiten.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) bedankt de Rekenkamer voor het rapport en zegt dat BBB de voordracht
1405 in beginsel kan volgen. Wel ziet zij een verschil tussen twee passages in het rapport. Zij wijst erop dat op pagina 21 staat dat de provincie overweegt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest in grondwaterbeschermingsgebieden en Natura 2000-gebieden te beperken. Op pagina 25 staat volgens haar dat de provincie onderzoekt of een verbod mogelijk is. Daarom vraagt zij of Gedeputeerde Staten nu uitgaan van beperking van dat
1410 gebruik, of van onderzoek naar een verbod via aanpassing van de Omgevingsverordening.

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) zegt dat het rapport Water gewogen laat zien dat de provincie waterbelangen goed in beeld brengt en goed samenwerkt met partners. Dat vindt haar fractie positief. Tegelijk zegt zij dat het rapport ook laat zien dat de provincie nog onvoldoende
1415 expliciete keuzes maakt op momenten dat die nodig zijn. Volgens haar is dat zorgelijk, omdat een gezond watersysteem van groot belang is voor natuur, biodiversiteit, dieren, landbouw, drinkwater en de leefomgeving.

Daarnaast zegt mevrouw Van Aesch dat een aantal aanbevelingen volgens haar nog onvoldoende wordt overgenomen. Zij noemt als voorbeeld de aanbeveling om technisch neutrale beleidsopties ter informatie aan Provinciale Staten aan te bieden, mede met het oog op de Statenverkiezingen van 2027 en de daaropvolgende coalitievorming. Zij zegt dat Gedeputeerde Staten deze werkwijze niet voorstaan, maar vraagt of dat standpunt kan worden heroverwogen. Volgens haar kunnen per gebied doelen, prioriteiten en beleidsopties helpen om meer richting te geven aan
1425 het beleid.

Verder zegt mevrouw Van Aesch dat Gedeputeerde Staten volgens haar nog onvoldoende expliciete keuzes maken als waterbelangen botsen met andere ruimtelijke ontwikkelingen. Juist daarin ziet zij de kern van het probleem. Volgens haar moet water en bodem sturend ook
1430 betekenen dat sommige ontwikkelingen niet vanzelfsprekend kunnen doorgaan. Zij noemt daarbij kwetsbare natuurgebieden, gebieden met toenemende verzilting en gebieden die nodig zijn voor waterberging en zoetwaterbescherming. Zij wijst erop dat de Rekenkamer waarschuwt voor hogere maatschappelijke kosten als keuzes uitblijven. Daarom vraagt zij waarom Gedeputeerde Staten de aanbeveling over een maatschappelijke kosten- en batenafweging nog in
1435 beraad houden, terwijl zij de meerwaarde daarvan wel erkennen. Ook vraagt zij welke stappen

Gedeputeerde Staten bereid zijn te zetten om dit instrument alsnog op korte termijn in het omgevingsbeleid toe te passen.

1440 Tot slot zegt zij dat volgens haar nu niet meer vooral onderzoek nodig is, maar bestuurlijke keuzes.

1445 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zegt dat het rapport volgens haar bevestigt wat 50PLUS al langer ziet. De provincie is volgens haar sterk in het in beeld brengen van problemen en in het verbinden van partijen, maar minder sterk in het maken van keuzes. Zij zegt dat de Rekenkamer die analyse ondersteunt en dat haar fractie zich daarin herkent.

1450 Daarnaast zegt mevrouw Van der Helm–Chandansingh dat in de afweging tussen water, wonen, energie en economie de positie van inwoners volgens haar te weinig zichtbaar is. Zij noemt daarbij vooral ouderen en minder mobiele inwoners, die volgens haar extra kwetsbaar zijn bij overstromingen en hitte. Daarom vraagt zij of de provincie die kwetsbaarheid van inwoners expliciet meeneemt in keuzes over klimaatadaptatie, of dat dit nog een blinde vlek is.

1455 Tot slot zegt mevrouw Van der Helm–Chandansingh dat de Rekenkamer adviseert om vóór de Statenverkiezingen neutrale beleidsopties aan Provinciale Staten voor te leggen. Zij zegt dat het college dat nu afwijst en noemt dat onverstandig. Volgens haar moeten Provinciale Staten straks zelf richting kunnen kiezen. Daarom vraagt zij of gedeputeerde Gielen bereid is die beleidsopties alsnog aan Provinciale Staten voor te leggen.

1460 Mevrouw **Gordijn** (JA21) geeft aan dat zij aanbeveling 2 uit het rapport belangrijk vindt. Volgens haar moeten meer politieke keuzes worden gemaakt en moeten beleidsopties tijdig aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Zij zegt dat haar fractie zich vooral zorgen maakt over de reactie van Gedeputeerde Staten op het onderdeel van de aanbeveling dat gaat over het expliciet meewegen van maatschappelijke kosten en baten op korte en lange termijn. Volgens haar is het voor Provinciale Staten moeilijk om goede keuzes te maken als de financiële en maatschappelijke gevolgen van beleid niet helder zijn. Daarom vraagt zij waarom Gedeputeerde Staten dit deel van de aanbeveling nog niet direct overnemen.

1470 Daarnaast zegt mevrouw Gordijn dat water en bodem sturend volgens haar concreter moet worden ingevuld. Zij vraagt wat dit straks betekent voor woningbouwlocaties, de landbouw en andere ruimtelijke afwegingen. Ook vraagt zij wanneer water in de praktijk een randvoorwaarde is en wanneer het echt doorslaggevend wordt. Verder zegt zij dat beperkte middelen en capaciteit om prioritering vragen. Daarom wil zij weten welke wateropgaven volgens Gedeputeerde Staten voorrang krijgen. Tot slot vraagt zij of de huidige drinkwaterbeschikbaarheid op termijn een beperkende factor kan worden voor verdere woningbouw in Noord–Holland.

1480 Statenlid **Balucu** (GroenLinks) zegt dat haar fractie met veel belangstelling heeft kennisgenomen van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer. Zij noemt de aanbevelingen waardevol en zegt dat het rapport het belang van water door klimaatverandering positief op de agenda zet. Tegelijk vindt zij dat de voordracht de kritische kanttekeningen uit het rapport te summier behandelt. Volgens haar wordt te vaak verwezen naar stukken die nog in voorbereiding zijn of naar uitwerkingen die later volgen.

1485 Als eerste voorbeeld noemt statenlid Balucu de aanbeveling over gebiedsregie. Zij zegt dat de Rekenkamer adviseert om de provinciale rol als gebiedsregisseur steviger in te vullen. Volgens haar wordt in de voordracht te snel verwezen naar het principe 'decentraal, tenzij'. Juist bij water vindt zij de 'tenzij' van toepassing, gezien de urgentie. Daarom vraagt zij om concreter te maken hoe de provincie die regierol ambtelijk en bestuurlijk invult. Ook wil zij weten of het rapport aanleiding is om de huidige werkwijze aan te passen.

1490 Daarna gaat statenlid Balucu in op aanbeveling 4 en 5 over samenwerking en kennisdeling. Zij zegt dat de Rekenkamer hier volgens haar waardevolle lessen geeft, juist omdat op het thema water nog verbetering mogelijk is. Volgens haar wordt aanbeveling 4 in de reactie van Gedeputeerde Staten te veel gelezen als een oproep om vooral in gesprek te blijven. Zij vindt dat
1495 het verder moet gaan dan dat. Volgens haar moet duidelijker worden hoe kennis nu ambtelijk wordt gedeeld en hoe de samenwerking met ketenpartners concreet wordt versterkt.

Samenvattend zegt statenlid Balucu dat GroenLinks het ermee eens is dat de aanbevelingen verder worden uitgewerkt en dat Provinciale Staten daarover worden geïnformeerd. Tegelijk
1500 vraagt zij om die uitwerking gedetailleerder met Provinciale Staten te delen, zodat beter zichtbaar wordt hoe de provincie de aanbevelingen concreet oppakt.

Mevrouw **Terra** (PvdA) zegt dat zij signalen heeft opgehaald bij collega's in de waterschappen, in het bijzonder bij Amstel, Gooi en Vecht. Volgens haar is die informatie niet objectief, maar wel
1505 relevant. Zij zegt dat daar vooral behoefte bestaat aan meer regie van de provincie. Daarmee sluit zij aan bij de aanbeveling van de Rekenkamer dat de provincie steviger regie moet nemen. Volgens haar botst dat met de lijn van Gedeputeerde Staten om eerst uit te gaan van 'decentraal, tenzij'.

1510 Als voorbeeld noemt mevrouw Terra het Oer-IJ als mogelijke locatie voor een waterberging. Zij zegt dat bij hevige buien veel water tegelijk valt en dat dit zonder opvang kan leiden tot wateroverlast, overstromingen op straat en volle kelders. Volgens haar is het Oer-IJ geschikt om water op te vangen. Zij zegt dat zo'n gebied verloren kan gaan als de provincie daar niet tijdig een leidende en sturende rol neemt, bijvoorbeeld wanneer woningbouw voorrang krijgt. Daarom
1515 zegt zij dat juist via de Omgevingsvisie of anders via het uitvoeringsprogramma meer regie van Gedeputeerde Staten nodig is.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het rapport en noemt het nuttig. Zij zegt dat het rapport laat zien dat Noord-Holland waterbelangen goed in beeld
1520 heeft en partijen efficiënt en effectief verbindt. Dat waardeert haar fractie. Tegelijk zegt zij dat volgens Volt de stap van onderzoek en samenwerking naar duidelijke keuzes nog onvoldoende wordt gezet.

Volgens mevrouw Schneemann is een langetermijnvisie met heldere doelstellingen essentieel om de wateropgaven te halen. Zij zegt dat Gedeputeerde Staten wel aangeven dat dit al gebeurt,
1525 maar dat de Rekenkamer volgens haar laat zien dat dit nog niet voldoende is. Juist in een provincie waar de ruimte schaars is, moeten volgens haar transparante keuzes worden gemaakt. Daarbij moet duidelijk zijn welke belangen voorrang krijgen en wat daarvan de gevolgen zijn op langere termijn. Daarom steunt Volt de aanbevelingen van de Rekenkamer. Ook hoopt zij dat Gedeputeerde Staten de aanbevelingen op onderdelen nog verder uitwerken.

1530

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Gielen** dankt de commissie en de Rekenkamer voor het rapport. Zij noemt het rapport behulpzaam en actueel. Volgens haar laat het goed zien hoe waterbelangen steeds zwaarder meewegen in de ruimtelijke ordening. Zij verbindt dat direct aan de ontwerp-Omgevingsvisie, waarin
1535 water en bodem volgens haar nadrukkelijk ordenend zijn. Daarmee reageert zij op eerdere vragen over de rol van de provincie, het maken van keuzes en de opvolging van de aanbevelingen.

Volgens gedeputeerde Gielen worden de aanbevelingen vooral uitgewerkt via twee sporen. Dat zijn de ontwerp-Omgevingsvisie en het Regionaal Water- en Bodemprogramma. In dat programma
1540 worden de keuzes uit de Omgevingsvisie verder geconcretiseerd. Zij noemt daarbij waterkwaliteit, wateroverlast, drinkwater en waterveiligheid. Daarmee geeft zij aan dat de provincie niet alleen principes vastlegt, maar die ook wil vertalen naar uitvoerbaar beleid. Zij zegt dat de belangrijkste verdere uitwerking in het najaar volgt.

1545 Aan de heer Dijk (CDA) antwoordt gedeputeerde Gielen dat de provincie de aanbevelingen daadwerkelijk overneemt. Zij verwijst opnieuw naar de Omgevingsvisie en het Regionaal Water- en Bodemprogramma. Daarmee weersprekt zij de suggestie dat de reactie van Gedeputeerde Staten te beperkt zou zijn. Haar lijn is dat de provincie al een beleidswijziging heeft ingezet en dat verdere keuzes binnenkort zichtbaar worden.

1550

Op vragen van mevrouw Alberts-Oosterbaan (SP) over het spui- en gemaalcomplex in IJmuiden zegt gedeputeerde Gielen dat daar een grote opgave ligt. Zij zegt dat de provincie hierover intensief overlegt met Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Volgens haar erkennen beide partijen de urgentie. Zij benadrukt dat ook financiering nodig is. Daarom zet de
1555 provincie in op lobby en bestuurlijke druk. Daarmee koppelt zij de bespreking van het Rekenkamerrapport aan een concreet voorbeeld van waterveiligheid in de praktijk.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) vraagt om Provinciale Staten actief te informeren over ontwikkelingen rond het spui- en gemaalcomplex in IJmuiden. Zij zegt dat dit onderwerp meestal
1560 niet vanzelf in de verslaglegging terugkomt, terwijl het wel belangrijk is voor het waterprogramma. Daarom vraagt zij om tussentijdse informatie, bijvoorbeeld wanneer een voorkeursvariant wordt gekozen. Daarmee sluit zij aan op haar eerdere vragen over de urgentie van dit dossier.

1565 Gedeputeerde **Gielen** reageert positief op dat verzoek. Zij zegt dat het logisch is om de commissie bij relevante ontwikkelingen een update te geven. Volgens haar kan dat via het onderdeel relevante ontwikkelingen aan het begin van de commissieagenda. Daarmee zegt zij geen aparte structurele rapportagelijn toe, maar wel een praktische manier om Provinciale Staten tussentijds te informeren.

1570 Gedeputeerde Gielen zegt in antwoord op mevrouw Jansen (D66) dat het college vindt dat water en bodem in de concept-Omgevingsvisie voldoende zijn geborgd. Volgens haar krijgen beide thema's daarin een prominente plek. Zij zegt dat de verdere uitwerking volgt in het Regionaal Water- en Bodemprogramma. Ook zegt zij dat de provincie daarmee volgens haar voldoende op weg is naar een toekomstbestendige waterhuishouding.

1575

Over het initiatief voor drinkwaterbesparing zegt gedeputeerde Gielen dat zij dit nog niet kende. Daarom wil zij het initiatief eerst bekijken voordat zij daarop inhoudelijk reageert.

1580 Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) vraagt wanneer gedeputeerde Gielen over het initiatief voor drinkwaterbesparing terugkomt op de inhoud. Zij zegt dat een reactie vóór de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten prettig zou zijn, zodat haar fractie zo nodig nog een motie kan indienen.

1585 Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat zij die termijn nu nog niet kan toezeggen, omdat zij het initiatief eerst wil beoordelen. Wel zegt zij toe dat zij vóór de komende vergadering van Provinciale Staten laat weten wanneer een inhoudelijke reactie volgt. Als dat niet op tijd lukt, zal zij ook uitleggen waarom dat niet lukt. Daarmee biedt zij mevrouw Buit (ChristenUnie) op korte termijn duidelijkheid over het vervolg.

1590 Gedeputeerde Gielen zegt in antwoord op mevrouw Sijbenga (BBB) dat Gedeputeerde Staten vorig jaar hebben besloten onderzoek te doen naar beperkende maatregelen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden en Natura 2000-gebieden. Volgens haar kan een verbod daar ook onderdeel van zijn. Zij zegt dat in dit onderzoek wordt gekeken naar de proportionaliteit en effectiviteit van verschillende maatregelen. De uitkomsten
1595 worden in het najaar verwacht.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) vraagt hoe dit zich verhoudt tot eerdere formuleringen over beperking en verbod. Zij zegt dat een verbod voor haar verder gaat dan een algemene beperking en daarom om een duidelijke toelichting vraagt.

1600 Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat een verbod een vorm van beperking is en daarom binnen hetzelfde onderzoek valt. Volgens haar worden meerdere varianten onderzocht, van lichtere beperkingen tot een volledig verbod. Juist vanwege de mogelijke gevolgen wordt daarbij gekeken naar proportionaliteit en effectiviteit. Zij zegt dat het onderzoek nog loopt en dat daarom nog niet
1605 kan worden vooruitgelopen op de uitkomst.

Op vragen van mevrouw Van Aesch (PvdD) over beleidsopties zegt gedeputeerde Gielen dat nieuw beleid wordt uitgewerkt in het concept-Regionaal Water- en Bodemprogramma. Volgens haar wordt dat programma in het najaar met de Statencommissie besproken. Daarmee zegt zij toe dat
1610 Provinciale Staten over de voorgestelde beleidsrichting in gesprek gaan.

Over het maken van keuzes binnen water en bodem sturend zegt gedeputeerde Gielen dat dit per gebied maatwerk vraagt. Volgens haar worden de uitgangspunten daarvoor vastgelegd in de ontwerp-Omgevingsvisie. In het Regionaal Water- en Bodemprogramma volgt daarna een concretere
1615 uitwerking. Daarmee geeft zij aan dat de ontwerp-Omgevingsvisie richting geeft en het programma de keuzes verder invult.

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) vraagt of gedeputeerde Gielen hiermee alsnog bedoelt dat Provinciale Staten verschillende beleidsopties krijgen voorgelegd. Zij zegt dat voor haar nog niet duidelijk is of Gedeputeerde Staten deze aanbeveling nu wel of niet overnemen.
1620

Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat Gedeputeerde Staten niet van plan zijn om Provinciale Staten een brede set beleidsopties voor te leggen. Volgens haar ziet het college het als zijn taak om, binnen de provinciale rol, zelf tot een onderbouwd beleidsvoorstel te komen. Zij zegt dat dat voorstel wordt
1625 gebaseerd op onderzoek en inhoudelijke afwegingen. Daarna is het aan Provinciale Staten om zich daarover uit te spreken. Daarmee maakt zij duidelijk dat Gedeputeerde Staten wel met voorstellen komen, maar niet met een neutrale keuzelijst van alternatieven.

Op de vraag van mevrouw Van der Helm–Chandansingh (50PLUS) over de positie van inwoners zegt
1630 gedeputeerde Gielen dat de mens volgens haar juist centraal staat in het waterbeleid. Zij wijst erop dat waterveiligheid en schoon water direct van belang zijn voor een gezonde en veilige leefomgeving. Daarmee zegt zij dat de belangen van inwoners volgens haar al besloten liggen in de keuzes rond waterveiligheid en waterkwaliteit.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zegt dat zij begrijpt dat de belangen van inwoners indirect worden meegewogen. Tegelijk vraagt zij opnieuw aandacht voor het onderdeel over maatschappelijke kosten en baten. Zij zegt dat Gedeputeerde Staten de andere
1635 aanbevelingen wel overnemen, maar dit deel van aanbeveling 2 nog in beraad houden. Volgens haar raakt die afweging juist direct aan verschillende groepen, doelen en belangen. Daarom
1640 vraagt zij hoe gedeputeerde Gielen daartegen aankijkt.

Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat zij de zorg van mevrouw Van der Helm–Chandansingh (50PLUS) over kwetsbare groepen begrijpt en deelt. Zij noemt daarbij onder meer inwoners die extra geraakt kunnen worden door wateroverlast en hittestress. Tegelijk zegt zij dat Gedeputeerde Staten nog
1645 zoeken naar een passende manier om deze belangen expliciet mee te nemen, mede gezien de provinciale rol. Volgens haar gaat het bij provinciale keuzes vaak om maatregelen op een hoger abstractieniveau, zoals investeren in het gemaal in IJmuiden of het aanwijzen van noodoverloopgebieden. Zij zegt dat zulke keuzes alle inwoners raken, en dus ook kwetsbare groepen, maar niet altijd direct op het niveau van één specifieke doelgroep zijn af te bakenen.
1650 Daarom houdt het college dit onderdeel nog in beraad, terwijl er wel verder over wordt nagedacht.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zegt dat de toelichting van het college op pagina 46 voor haar nog niet overtuigend is. Zij zegt dat zij daarom verder wil nadenken over hoe zij dit punt politiek wil markeren. Daarbij sluit zij een motie niet uit.
1655

Gedeputeerde **Gielen** zegt tegen mevrouw Van der Helm–Chandansingh (50PLUS) dat zij graag verder over dit onderwerp in gesprek gaat. Tegelijk vraagt zij zich af of een motie op dit moment helpt. Volgens haar wordt de uitwerking van het onderdeel over maatschappelijke kosten en baten opgenomen in het ontwerp–Regionaal Water– en Bodemprogramma, dat na de zomer met Provinciale
1660 Staten wordt besproken. Daarom zegt zij dat het logischer is om het inhoudelijke gesprek bij dat programma te voeren. Daarmee ontraadt zij een motie niet expliciet, maar geeft zij wel aan dat zij die stap nu vroeg vindt.

Op vragen van mevrouw Gordijn (JA21) zegt gedeputeerde Gielen dat drinkwaterbeschikbaarheid op
1665 dit moment nog geen directe beperkende factor is voor woningbouw. Tegelijk zegt zij dat de druk op de drinkwatervoorziening wel toeneemt, omdat het gebruik niet afneemt. Daarom werkt de provincie samen met drinkwaterbedrijven aan uitbreiding van de productiecapaciteit. Zij zegt dat in de ontwerp–Omgevingsvisie daarvoor ook zoekgebieden zijn opgenomen.

- 1670 Op opmerkingen van statenlid Balucu (GroenLinks) dat de reactie van Gedeputeerde Staten te summier is, zegt gedeputeerde Gielen dat de brief slechts één onderdeel van de opvolging is. Volgens haar zijn Gedeputeerde Staten inmiddels al breder en steviger aan de slag met de aanbevelingen, vooral via de ontwerp-Omgevingsvisie en het ontwerp-Regionaal Water- en Bodemprogramma. Zij zegt dat water en bodem daarin een prominente plaats krijgen, juist vanwege hun grote invloed op de fysieke leefomgeving in de komende jaren.
- 1675
- In reactie op mevrouw Terra (PvdA) zegt gedeputeerde Gielen dat het contact met de waterschappen bestuurlijk en ambtelijk goed verloopt. Zij verwijst naar een extra overleg naar aanleiding van de ontwerp-Omgevingsvisie over het borgen van water en bodem. Volgens haar was dat overleg constructief en zijn daarin veel aandachtspunten van de waterschappen meegenomen. Zij zegt dat daarbij ook waardering is uitgesproken voor de manier waarop water en bodem nu in de ontwerp-Omgevingsvisie zijn verwerkt.
- 1680
- Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) vraagt in hoeverre gedeputeerde Gielen hierover afstemming zoekt met andere provincies. Zij wijst erop dat in het rapport staat dat Zuid-Holland en Utrecht op dit punt al verdergaande ruimtelijke keuzes maken. Daarom vraagt zij of Noord-Holland met deze provincies samen optrekt en van hun aanpak leert.
- 1685
- Gedeputeerde **Gielen** antwoordt dat Noord-Holland hierover veel afstemt met Zuid-Holland en Utrecht. Zij noemt deze provincies logisch, omdat zij overlappende waterschappen hebben en met vergelijkbare wateropgaven te maken hebben. Als voorbeeld noemt zij het spui- en gemaalcomplex in IJmuiden, waarvoor zij samen met de gedeputeerde van Utrecht optrekt richting het Rijk. Volgens haar raakt deze opgave niet alleen Noord-Holland, maar ook Utrecht en delen van Zuid-Holland. Daarnaast zegt zij dat de provincie met beide provincies contact heeft over wateroverlast, onder meer binnen het Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta. Ook zegt zij dat Zuid-Holland en Utrecht, net als Noord-Holland, werken aan hun Omgevingsvisie. Volgens haar verschillen de tijdpaden, maar wordt inhoudelijk wel in afstemming opgetrokken. Daarmee zegt zij dat Noord-Holland van andere provincies leert en tegelijk een eigen, concrete invulling geeft aan water en bodem sturend.
- 1695
- 1700 De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. Omdat de fractie van 50PLUS een motie heeft aangekondigd, zal het Rekenkamerrapport Water gewogen als besprekingsstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 30 juni of 2 juli 2026. De samenvatting van deze bespreking zal aan de stukken van de Provinciale Statenvergadering worden toegevoegd.
- 1705
- 8 B-agenda Algemeen**
- 8.a Veegbrief afdoening moties (B-agenda alle commissies)**
- Toelichting: Op verzoek van Provinciale Staten wordt de veegbrief besproken in alle vakcommissies. In de veegbrief stellen Gedeputeerde Staten voor een aantal moties als afgedaan te beschouwen.*
- 1710 *Tijdens de behandeling worden uitsluitend de moties afgedaan waar geen discussie over bestaat. Wanneer Statenleden aanleiding zien om een motie inhoudelijk te bespreken, wordt deze niet als afgedaan beschouwd. De betreffende motie wordt dan op een later moment afzonderlijk geagendeerd voor een volgende commissievergadering.*
- 1715 *Voor de commissie Landelijk gebied betreft het de volgende moties:*

- *M138-2022 Sociaaleconomische impactanalyse gebiedsprocessen*
- *M238-2022 Regionale Veenweidestrategie (RVS) zo snel mogelijk concreet!*
- *M79-2023 IPO visie verslechteringsverbod*
- *M100-2023 Gebruik kennis van dierenwelzijnexperts*
- 1720 • *M127-2024 Weidevogels*
- *M165-2024 Terugbrengen van de faunaschade NU!*
- *M49-2025 PNH kan zo grote doelen niet halen*
- *M58-2025 Benut ganzenvlees in plaats van verspilling*
- *M80-2025 Monitoring voortgang klimaatadaptatie*
- 1725 • *M82-2025 Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie – Formuleren Tussendoelen*
- *M83-2025 Klimaatadaptatie opnemen in verschillende portefeuilles*
- *M89-2025 Deadline pilot PAS-melders Texel*
- *M117-2025 Grip op faunaschade*
- *M11-2026 Oplossing voor PAS-melders ligt in Den-Haag*

1730

De voorzitter stelt vast dat de volgende moties als afgedaan kunnen worden beschouwd:

- *M138-2022 Sociaaleconomische impactanalyse gebiedsprocessen*
- *M238-2022 Regionale Veenweidestrategie (RVS) zo snel mogelijk concreet!*
- *M79-2023 IPO visie verslechteringsverbod*
- 1735 • *M100-2023 Gebruik kennis van dierenwelzijnexperts*
- *M165-2024 Terugbrengen van de faunaschade NU!*
- *M58-2025 Benut ganzenvlees in plaats van verspilling*
- *M80-2025 Monitoring voortgang klimaatadaptatie*
- *M82-2025 Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie – Formuleren Tussendoelen*
- 1740 • *M83-2025 Klimaatadaptatie opnemen in verschillende portefeuilles*
- *M11-2026 Oplossing voor PAS-melders ligt in Den-Haag*

De volgende moties worden ter bespreking geagendeerd en kunnen nog niet als afgedaan worden beschouwd:

- *M127-2024 Weidevogels*
- 1745 • *M49-2025 Provincie Noord-Holland kan zo grote doelen niet halen*
- *M117-2025 Grip op faunaschade*
- *M89-2025 Deadline pilot PAS-melders Texel*

1750 Mevrouw **Gordijn** (JA21) geeft aan dat de in motie M11-2026 gevraagde brief over de oplossing voor PAS-melders in Den Haag niet is verzonden, omdat de actualiteit deze heeft ingehaald. De motie kan daarom als afgedaan worden beschouwd.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vraagt of acties die in motie M117-2025 zijn opgenomen, nog wel worden uitgevoerd als de motie als afgedaan kan worden beschouwd.

1755 De **voorzitter** zegt dat het college heeft aangegeven welke acties worden uitgevoerd en dat die doorgaan, ook als de motie als afgedaan wordt beschouwd.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) merkt op dat de technische briefing inmiddels heeft plaatsgevonden en vraagt de VVD welke punten de fractie nog wil bespreken.

1760

De **voorzitter** constateert dat een motie op verzoek van een fractie niet als afgedaan wordt beschouwd.

De voorzitter concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken.

1765

9 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer

Voorafgaand aan de vergadering zijn er geen rondvragen ingediend aan gedeputeerde Beemsterboer. Dit agendapunt is vervallen.

1770

10 B–agenda Natuur, landschap, Water en Bodem (gedeputeerde Gielen)

10.a Bodem: Afdoening motie M75–2024 over voormalige stortplaats Groenewoud

10.a.1 Schriftelijke insprekbijdrage(s) (te betrekken bij agendapunt 10.a)

1775

Toelichting: Op 30 september 2024 is in de vergadering van Provinciale Staten motie M75 aangenomen over voormalige stortplaats Groenewoud. Gedeputeerde Staten hebben Provinciale Staten geïnformeerd over hoe ze uitvoering hebben gegeven aan de motie.

1780

Behandelveorstel: De commissie kan het afdoeningsvoorstel met elkaar en de gedeputeerde bespreken. De commissie wordt door Gedeputeerde Staten gevraagd of Motie M75 van 2024 afgedaan kan worden.

Eerste termijn commissie

1785

De heer **Klein** (ChristenUnie) bedankt Gedeputeerde Staten voor de brief met de actuele stand van zaken. Ook noemt hij het positief dat de eerste monitoringsresultaten beschikbaar zijn. Volgens hem lijkt het vuil zich op dit moment niet verder te verspreiden. Tegelijk zegt hij dat de zorgen van omwonenden begrijpelijk blijven. Hij verbindt die zorgen direct aan de duur van de monitoring. In het monitoringsplan staat dat slechts twee jaar monitoring wordt geadviseerd. De heer Klein vindt dat te kort. Hij vraagt waarom niet jaarlijks, of in een vaste meerjarige cyclus, peilbuizen en oppervlaktewater worden gecontroleerd. Daarmee vraagt hij om blijvende zekerheid over mogelijke verspreiding van verontreiniging.

1790

Zijn conclusie is dat de motie wat de ChristenUnie betreft kan worden afgedaan, maar alleen als Gedeputeerde Staten zorgen voor continue monitoring. Zo kunnen omwonenden volgens hem beter worden geïnformeerd en gerustgesteld.

1795

Mevrouw **Bakker** (VVD) sluit zich aan bij de bijdrage van de ChristenUnie.

De heer **Vendrig** (BBB) sluit zich aan bij de oproep van de heer Klein (ChristenUnie) om langdurige monitoring te borgen.

1800

Daarnaast vraagt hij of het klopt dat het waterpeil in en rond Groenewoud niet wordt verhoogd, zoals volgens hem tijdens een informatiebijeenkomst is gezegd. Ook vraagt hij of de monitoringsresultaten alsnog met bewoners kunnen worden gedeeld, omdat bewoners aangeven die niet te hebben ontvangen. Tot slot vraagt hij of Gedeputeerde Staten kunnen garanderen dat

1805 maatregelen volgen als uit peilbuizen of ander onderzoek blijkt dat verontreiniging zich alsnog verspreidt.

De heer **Dessing** (FvD) zegt dat de motie volgens hem kan worden afgedaan, omdat de saneringsmaatregelen zijn gestart en de monitoring geen verspreiding naar diep grondwater laat zien. Tegelijk sluit hij zich aan bij de oproep om langdurige monitoring te borgen. Volgens hem blijft dat nodig om mogelijke problemen tijdig te signaleren.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

1815 Gedeputeerde **Gielen** zegt dat zij op de vraag over de duur van de monitoring nog geen volledig antwoord heeft. Zij komt daar schriftelijk op terug.

Wel constateert zij dat de commissie de motie in beginsel als afgedaan wil beschouwen. Naar aanleiding van motie M75–2024 zijn volgens haar saneringsmaatregelen opgesteld en zijn de eerste monitoringsresultaten gepresenteerd.

1820 Op de vraag van de heer Vendrig (BBB) over het delen van de resultaten met bewoners zegt zij dat deze resultaten eind februari op de projectwebsite Sanering Groenewoud zijn geplaatst. Daarmee zijn ze beschikbaar voor inwoners en andere belangstellenden. Verder zegt zij dat op dit moment een studie loopt naar de hydrologische effecten. Die studie hangt samen met de discussie over het waterpeil. Ook op dat punt kan zij nog geen inhoudelijk antwoord geven.

De tweede monitoringsronde vindt volgens haar halverwege 2027 plaats. Zij stelt voor om de nieuwe resultaten dan opnieuw met de commissie te delen. Ook worden die resultaten weer op de projectwebsite geplaatst.

1830 Op de vraag waarom na die tweede ronde niet verder wordt gemonitord, komt zij schriftelijk terug.

Mevrouw **Bakker** (VVD) sluit zich aan bij de beantwoording van gedeputeerde Gielen. Zij zegt dat de motie wat de VVD betreft als afgedaan kan worden beschouwd.

1835 De heer **Vendrig** (BBB) vraagt opnieuw of het klopt dat het waterpeil in en rond Groenewoud niet wordt verhoogd, zoals volgens hem tijdens de informatiebijeenkomst is gezegd. Hij benadrukt dat deze vraag ook onder bewoners leeft.

1840 Gedeputeerde **Gielen** zegt dat zij ook op de vraag over het waterpeil schriftelijk terugkomt.

De heer **Vendrig** (BBB) zegt dat BBB terughoudend blijft om de motie nu al als afgedaan te beschouwen. Hij wil voorkomen dat nieuwe maatregelen alsnog leiden tot verspreiding van verontreiniging.

1845 De **voorzitter** inventariseert of de motie als afgedaan kan worden beschouwd.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt wanneer de commissie opnieuw een update krijgt als motie M75–2024 als afgedaan wordt beschouwd. Hij wil voorkomen dat het onderwerp voormalige stortplaats Groenewoud na afdoening van de motie uit beeld raakt.

1850

De heer **Klein** (CU) vraagt om het onderwerp opnieuw te kunnen agenderen als de schriftelijke beantwoording van gedeputeerde Gielen onvoldoende is.

1855 De **voorzitter** zegt dat de commissie het onderwerp altijd opnieuw kan agenderen.

De voorzitter concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken en dat motie M75–2024 als afgedaan kan worden beschouwd.

1860 **11 Rondvraag gedeputeerde Gielen**

Rondvraag inzake Natuurplan, ingediend door de D66

1865 Mevrouw **Jansen** (D66) vraagt welke inbreng de provincie Noord-Holland heeft geleverd voor het nieuwe nationale natuurplan. Zij wijst erop dat Nederland in september een eerste versie bij de Europese Commissie moet indienen. Daarna volgt feedback van de Europese Commissie, waarna het plan verder wordt verbeterd en later definitief wordt gemaakt.

1870 Gedeputeerde **Gielen** zegt dat Noord-Holland op verschillende manieren input heeft geleverd voor het nationale natuurplan, vooral via het IPO. Volgens haar verloopt het proces onder hoge tijdsdruk en is nog veel in ontwikkeling. Ook is volgens haar nog niet altijd duidelijk hoe de rolverdeling tussen Rijk en provincies eruitziet. Daarom hebben de provincies via het IPO vooral aandacht gevraagd voor duidelijke afspraken over uitvoering, taken, middelen en verdeling daarvan. Ook hebben zij gevraagd om aansluiting bij bestaand beleid en om te voorkomen dat het natuurplan leidt tot extra vergunningensystematiek.

1875 Verder zegt gedeputeerde Gielen dat de provincie ambtelijk betrokken is bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Volgens haar heeft het ministerie aangegeven dat er nu te weinig tijd is om alle ambtelijke reacties goed te beoordelen. Daarom volgt na indiening van het concept-natuurplan in september een consultatieronde. Noord-Holland reageert dan
1880 opnieuw, afhankelijk van de inhoud van het ontwerp. Gedeputeerde Gielen zegt toe dat zij Provinciale Staten in september informeert over de provinciale reactie.

1885 Mevrouw **Jansen** (D66) vraagt of Provinciale Staten de provinciale reactie op het nationale natuurplan vooraf kunnen bespreken, voordat die bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur wordt ingediend.

1890 Gedeputeerde **Gielen** zegt dat zij dit niet kan toezeggen. Volgens haar is het tijdspad voor de reactie nog niet duidelijk. Ook kan de reactie mogelijk via het IPO lopen. Zij benadrukt dat Noord-Holland reageert binnen de beleidskaders die Provinciale Staten eerder hebben vastgesteld. Zij zegt toe Provinciale Staten hierover te informeren, maar kan niet garanderen dat bespreking vooraf mogelijk is.

1895 Mevrouw **Jansen** (D66) zegt dat zij begrijpt dat de reactie voortbouwt op bestaand beleid. Tegelijk noemt zij het nationale natuurplan aanvullend en daarom betekenisvol voor Noord-Holland. Zij vraagt daarom of Provinciale Staten in elk geval de IPO-inbreng tot nu toe kunnen ontvangen. Ook vraagt zij welke inzet Noord-Holland daarbij heeft geleverd.

Gedeputeerde **Gielen** zegt dat zij zal bekijken wat zij hierover schriftelijk extra kan toelichten. Zij

1900 merkt op dat de vergadercyclus en stukken van het IPO niet met Provinciale Staten worden gedeeld. Wel vindt zij het zinvol om het proces beter te duiden. Ook wil zij schriftelijk toelichten welke rol Noord-Holland tot nu toe heeft gehad richting het IPO en de ambtelijke werkgroepen.

12 Sluiting

1905 De **voorzitter** wijst op het werkbezoek op maandag 31 augustus 2026 in het kader van het Regionaal Water- en Bodemprogramma. De commissie bezoekt hoogwaterboerderij KTC Zegveld, waar wordt geëxperimenteerd met vernatting van veenweidegebieden. Aanmelden kan via e-mail aan de commissie Landelijk Gebied. De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 17.26 uur.

1910

Sluiting om 17.26 uur.